ARBETAREN

ORGAN FÖR SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION

N:o 6 UPPLAGA A MANDAGEN DEN 9 JANUARI 1922 PRIS 15 ÖRE ÅRG. 1

Byråkrati och arbetslöshet i Ryssland.

En arbetare måste föda 5 statsanställda.

Lenin.

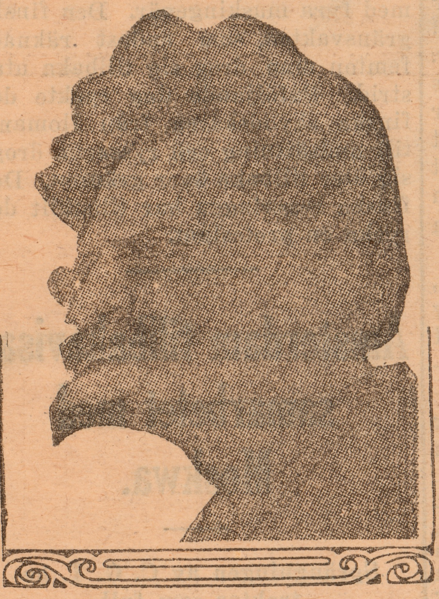

Trotzky.

Vi fortsatte vårt samtal med de trenne ryssarna, Goldman, Berkman och Shapiro. Vi förde samtalet in på massavskedandena vid järnvägarna. Vi förklarade dem, att vi föregående dag erhållit meddelande om reorganiseringen av de ryska järnvägarna, en reorganisering som närmast liknade en desorganisering. Bolsjevikregimen kunde icke skaffa matransoner i tillräckligt antal, hette det. Inom järnvägarna hade det först avskedats [illegible] av personalen, därefter 16 [illegible] [illegible] hundratusen, sade han, men vi bli reducerade till femhundratusen man vid transportväsendet.

— Nå, men vad blir det av alla de avskedade? Bli de utan arbete? Och i så fall — hur kunna de skaffa sig sitt uppehälle?

— De bli arbetslösa, och de bli bokstavligt talat, kastade på gatan. I Ryssland råder det och i ännu högre grad kommer det att råda, en alldeles oerhörd arbetslöshet, som man icke kan göra sig någon föreställning om.

— Den arbetslöshet, som nu skapas i Ryssland, sade Emma Goldman, hänger för övrigt på det intimaste samman med den nya ekonomiska politiken, med industriens och företagens övergång till privata företag. Den hänger samman med den oerhörda byråkrati, som skapats i Ryssland genom statscentralismen. Företagen övergå mer och mer till privata företag. Privatkapitalismen undantränger statskapitalismen. Redan föreligger beslut om att de små järnvägslinjerna kunna överlämnas till privata företagare. Snart kommer allting att bli privatkapitalism och statskapitalismen försvinner. När staten upphör att fungera, som ett allt behärskande maskineri, blir den tvungen att reducera sin stat.

— Låt mig förklara de förhållande, som nu hålla på att inträda, med ett konkret exempel. I Petrograd fanns det en så kallad "Petrotop". Denna institution hade till uppgift, att anskaffa bränsle till hela Petrograd. Den sysselsatte icke mindre än 3,000 tjänstemän. Således en liten nätt byråkrati. Den var anställd av Petrogradregeringen.

Efter den nya ekonomiska politiken skulle åtskilliga departement överlämnas antingen i privatkapitalistiska händer eller i händerna på så kallade regeringsrepresentanter. I samband härmed blev Petropop övertaget av en kommunist, som gällde för regeringsrepresentant. Han lät 100 tjänstemän stanna kvar, medan 2,900 bokstavligen blevo kastade på gatan. Genom dessa 100 tjänstemän skaffar man mycket mera bränsle till Petrograd. Med 100 uträttas nu, vad staten brukade 3,000 man till. Förr var Petrotop ett regeringsdepartement, där de anställda icke hade något intresse för sitt arbete — det enda de bestodos var en usel pajok eller matranson. Men dessa privatanställda 100 personer erhålla nu lön och en viss dividend. Det visade sig således, att så snart byråkratien upphävdes och arbetaren kom i direkt förbindelse med det arbete han utförde, fick han mera intresse att tillfredsställande utföra sitt arbete.

— Men när endast ett departement i Petrograd plötsligen kunde kasta 2,900 människor på gatan, hur många blevo då icke kastade ut till svält och umbäranden över hela Ryssland? I Ryssland kommer det att bli den förfärligaste arbetslöshet, som överhuvud existerat. Och med utkastningen förlora de icke endast maten, de bliva också utan tak över huvudet. Förr hade de som arbetande i statens tjänst en [illegible] detta med en annan statsanställd. Nu bli de helt utan, och det härskar en oerhörd brist på bostäder i Ryssland. Vart skola de taga vägen? Det råder ett tillstånd på detta område t. ex. i Moskwa, som icke kan beskrivas. I det intensivaste ögonblick under revolutionen existerade icke ett sådant kaos, en sådan förtvivlan, som nu.

— Allenast hos centralkommittén för transportarbetsförbundet fanns det 1,000 tjänstemän på kontoret, sade Shapiro. Däri är icke byråkratien på de lokala platserna inberäknade, med en organisation på 1 1/2 miljon medlemmar och ungefär 4—500 byråkrater på centralkontoret. Hur många finns det på svenska landsorganisationens centralkontor? Allenast i Moskwa fanns 1921 lika många statsanställda som i hela Ryssland under tsarväldet, trots sovjetriket ju är ett mycket mindre land än tsarriket var.

— I Ryssland, sade Emma Goldman, måste en arbetare brödföda 5 statsfunktionärer. I alla städer finns fullständiga regeringar, avdelningar av alla de olika regeringsdepartementen. En sådan byråkrati har världen aldrig skådat. Om alla de krafter, som i Ryssland använts till uppbyggande av *staten* blivit använda till uppbyggandet av industrin, skulle Ryssland icke ha varit i den sorgliga belägenhet, som det är nu.

— Statsbyråkratismen har trängt in i de fackliga organisationerna och där utvecklat sig på samma sätt, som i staten och fullständigt förstört fackföreningsrörelsen, insköt Shapiro Om icke så varit skulle revolutionen icke ha gått förlorad.

Arbetarna ha icke kunnat leva på, vad de förtjänat på arbetsplatsen. Men de ha varit tvungna att stanna där de reglementerade timmarna och ha under denna tid gjort minsta möjligt, eller ofta ingenting alls, för att så efter arbetstiden producera ett eller annat litet föremål, som de kunde spekulera med och på detta sätt skaffa sig lite extra inkomst. Utan denna skulle de varit utrotade från jordens yta och ännu flera människor blivit dräpta.

Regeringen söker medla i sjömanskonflikten. I en regeringsskrivelse har advokaten Eliel Lövgren förordnats som särskild förlikningsman i konflikterna inom sjöfarten. I skrivelsen framhålles, att de kvarstående meningsskiljaktligheterna kunna befaras framkalla omfattande arbetsnedläggelse.

Regeringen och de arbetslösa.

Några upplysningar av statsrådet Lindkvist.

Den nöd, som för de arbetslösa blir allt svårare ju längre det onormala tillståndet på produktionens område varar, kräver alldeles särskilda åtgärder och tvingar det allmänna till ingripande i större utsträckning än någonsin förut.

För att utröna huru regeringen ställer sig till arbetslöshetsspörsmålet och vilka medel den tänker föreslå för att lindra arbetslöshetens verkningar, ringde en medarbetare i *Arbetaren* i lördags upp statsrådet Lindkvist.

— Ämnar regeringen för riksdagen framlägga något särskilt förslag till arbetslöshetens bekämpande, sporde vi.

— Ja, naturligtvis, svarade hr Lindkvist. Regeringen har uppmärksamheten fäst på arbetslöshetsproblemet och kommer att av riksdagen begära ökat anslag till understöd åt de arbetslösa.

— Menar hr statsrådet, att understödsbeloppet skall höjas?

— Nej, det kommer nog inte att ske, svarade hr Lindkvist, men arbetslösheten har ju tilltagit och understödstagarnas antal har blivit större.

— Det finnes för närvarande omkring sextiosex tusen arbetslösa, som totalt sakna statligt och kommunalt understöd — ämnar regeringen göra något också för dessa?

— Ja, svarade statsrådet, även [illegible] regeringen kommer att [illegible] vad göras kan för att bekämpa arbetslösheten och hjälpa de arbetslösa.

Därmed var samtalet slut. Några särskilda åtgärder, utom regeringspropositionen om anslag till understöd åt de arbetslösa, synes regeringen icke ha att föreslå. Om meningen är, att under en eller annan form, hjälpa också de grupper som f. n. äro utan stöd av stat och kommun, framgår inte med någon större tydlighet av hr Lindkvists svar, dock får man väl hoppas, att regeringen inte låter det stanna vid att endast "tänka" på dessa skaror av offer för ett odugligt ekonomiskt system.

Olycksfallen under 1921.

496,747 kr. ha utbetalts för militära olycksfall.

Till Riksförsäkringsanstalten hava under 1921 anmälts sammanlagt omkring 45,000 olycksfall, av vilka 21,500 avse olycksfall, som drabbat arbetare, försäkrade i Riksförsäkringsanstalten, och de övriga i andra bolag.

I ersättning till i anstalten försäkrade har utgivits i sjukpenning 1,110,161 kr., i ersättning för läkare- och sjukhusvård m. m. 421,408 kr., i livräntor till skadade arbetare kr. 896,130, i livräntor till avlidna arbetares efterlämnade 317,187 kr. samt i begravningshjälp 34,652 kr. eller sammanlagt 2,779,538 kr.

Dessutom har enligt anstaltens bestämmelser direkt av arbetsgivaren utgivits i ersättningar omkring kr. 800,000. Beträffande försäkringsavgifter har under året till anstalten inbetalts ett sammanlagt belopp av omkring 9,464,000 kr. Antalet arbetsgivare i anstaltens arbetsgivareförteckningar har för hela riket uppgått till omkring 350,000.

För kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ha enligt anstaltens beslut utbetalats kr. 496,747, samt till skadade fiskare omkring 40,700 kr. På grund av bestämmelserna i lagen om barn utom äktenskapet hava under 1921 i anstalten inköpts 34 livräntor till ett belopp av 99,284 kr. På år 1921 belöpa sig utbetalningarna till 38,000 kr. Livförsäkring i samband med egnahemslån ha verkställts i 54 fall, motsvarande ett belopp [illegible] kr.

Anstaltens förvaltningskostnader hava under året uppgått till 2,482,948 kr., utvisande en minskning från föregående år av mer än 600,000 kr.

Irlands sjuhundraåriga slaveri.

Fördraget med England antaget.

De Valera.

Arthur Griffith.

LONDON, 7 jan. (TT från Reuter.)

Dail Eireann har antagit det irländska fördraget med 64 röster mot 57.

DUBLIN, 7 jan. (TT fr.n Reuter.)

Omröstningen i Dail Eireann ägde rum under stark spänning. Talmannen meddelade resultatet först på gaeliska, därefter på engelska. Nyheten spred sig snabbt till folkmassan utanför, som utbrast i livliga hurrarop, men i själva kammaren mottogs meddelandet jämförelsevis lugnt.

De Valera har givit formligt meddelande om sin avgång. Han förklarade, att han i morgon söndag skall hålla ett möte med sina meningsfränder.

Resultatet av Dailens omröstning väckte sensation, ty efter de senaste dagarnas meddelanden, hade man icke väntat en så stor majoritet för ratifikation. I Dublin rådde stor entusiasm, och ratifikationspartiets ledande män hyllades med ovationer på gatorna. De Valera, som också hälsades med hurrarop, var tydligen mycket nedslagen och brast i gråt, då han lämnade Dail Eireann.

I London mottogs ratifikationsbudskapet med stor lättnad, särskilt i de politiska klubbarna och på teatrarna.

Man väntar, att ett nytt irländskt kabinett skall bildas om några dagar.

*

För ett par veckors tid sedan mälde telegrafen, att Lloyd George gjort de för sin oavhängighet kämpande irländarna ett förslag till överenskommelse, som skulle "lösa" den månghundraåriga frågan om det engelska förtrycket över Irland och giva detta land tillbaka "friheten".

Denna gärning hälsades med utomordentlig vördnad av borgerliga politici, och hr Branting skyndade sig att telegrafera till Lloyd George och betyga sin aktning för den engelske premierministerns vidsynta statsmannasnille.

Så litet behövs det således, för att en statsman skall bli hyllad och betraktad som ett geni. Om en vanlig dödlig människa stjäl ett stycke land och sedan återbördar en liten del av detta till den ursprunglige besittaren, så betraktas han icke destomindre som en vanlig tjuv och kanalje. Men en statsman blir hyllad som en synnerligen ovanlig människa. Måste man icke därav sluta sig till, att statsmän i allmänhet äro en kategori av kanaljer, av vilka man endast kan kräva föga hederliga handlingar. Varför eljes göra så mycket väsen av Lloyd Georges "försoningstillbud"?

Detta tillbud överräcktes för övrigt under trycket av det sedvanliga engelska tvångshotet, ett hot som bra mycket liknade rånarens "pengar eller livet!" Lloyd George förklarade nämligen, att om icke irländarna skrevo under förslaget, så skulle England genast släppa lös sina soldater, d. v. s. Lloyd George skulle taga blodiga repressalier.

Det är sådant som kallas geniala statsmannagärningar!

Irlands flerhundraåriga historia under Englands herravälde är en historia som dryper av blod. Den engelska bulldoggen, blodshunden, har många lik, mycken fattigdom [illegible] elände på sitt [illegible] plundrats samvete. Irland [illegible] som en koloni, och värre än så.

År 1171 lät kung Henrik hylla sig som konung av på den irländska ön boende invandrade normanner, samt av några irländska stamhövdingar. Normannerna hade vid denna tid gjort sig till herrar över Dublin, som ännu icke var landets huvudstad. Ifrån denna tid dateras Englands herravälde över Irland.

Kung Henrik hade ännu endast den nominella makten över landet, men även denna hade sin betydelse. Han lät teoretiskt uppstycka landet och utdela det till sina kreatur, som hjälptes åt att sätta varandra i besittning av de uppdelade landområdena, så långt det var möjligt. Detta var grundläggandet av det engelska överväldet.

På mitten av trettonhundratalet förordnades, att ingen infödd irländare kunde förvalta konungens städer och slott. De invandrade normannerna hade beviljats ett slags parlament, som fortsatte denna undertryckelsepolitik mot de infödda. Om någon invandrad normanner gifte sig med en irländska, skulle han rådbråkas, mista sin egendom, till hälften hängas för att slutligen levande uppskäras och tömmas på inälvor.

Mot slutet av femtonhundratalet bestämdes, att de engelska lagarna skulle i alla avseenden gälla för Irland. Det s. k. irländska parlamentet blev härmed i ännu högre grad ett verktyg för Englands undertryckelsepolitik.

Under de följande tvenne århundradena, fyllda av mord, blod, dråp och brutalt förtryck, lade den engelska kronan med våld under sig 90 procent av Irlands jord. Religionstvisterna bleva ytterligare ett stridsmoment i landets inre liv. Cromwell och hans puritaner gjorde sig en dygd av att skjuta ned katolska irländare, både män, kvinnor och barn. Det fördes ett formligt utrotningskrig och planen var att kolonisera lan-

(Forts. på sid. 6).

Nytt från Washington.

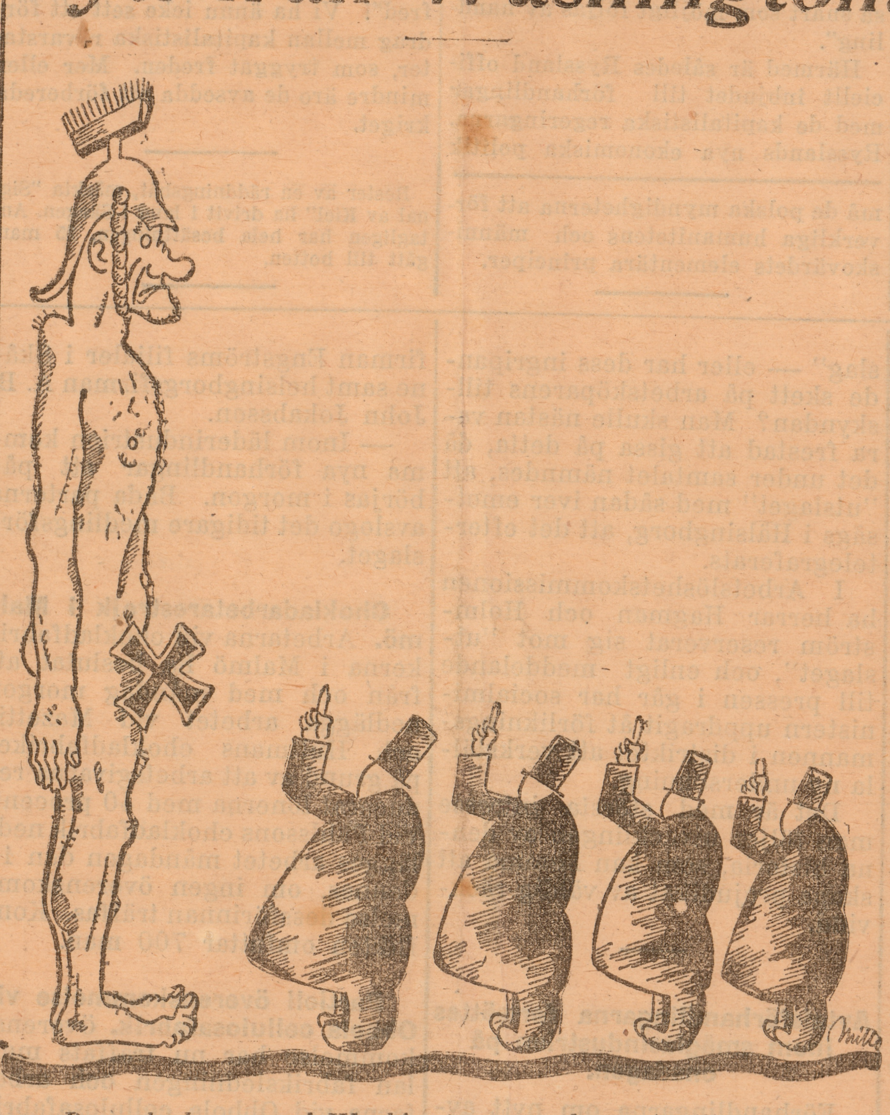

De goda herrarna i Washington, som ha tagit till uppgift, att söka bibringa den gamle boven Mars litet enkelt folkvett, göra sannerligen inga stora framsteg. Hittills har man förmanat honom att iakttaga litet — hm — mänskligare metoder vid U-båtskrigföringen, att icke anfalla handelsfartyg och att sluta upp med användandet av de illaluktande giftiga gaserna. Vi tillåta oss att helt stilla undra om det icke vore lika effektivt, att i all underdånighet bedja krigsguden vara vänlig att upphöra att existera. Erfarenheterna visa oss ju, att för var gång han blir lössläppt, så ger han både traktater, förmaningar och goda råd, så mycket som fluger och far.

ARBETAREN
Redaktör:
FRANS SEVERIN.
Redaktion och Expedition:
LÄSTMAKAREGATAN 29
(vid Oxtorget)
Postadress:
Box 399, Stockholm 1.
Telegramadr.:
ARBETAREN.
REDAKTIONEN:
Redaktörens mottagningstid kl. 3—4 em.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 43.
Redaktionssekreterarens mottagningstid kl. 12—2 och 6—7 em.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 43.
Notisavd. öppen fr. kl. 10 fm. till 2 natten.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 43.
Redaktionen stängd lördagar.
EXPEDITIONEN:
öppen från kl. 9 fm. till kl. 6 em.
Lördagar stänges Expeditionen kl. 4 em.
Allm. tel. Norr 189 48, Rikstelefon 126 23.
FAKTORN:
Allm. telefon Norr 185 92.

Tryckeri-A.-B. Federativ, Stockholm, 1922.

SAMMANTRÄDEN

Obs.! L. S. Obs.!

Samtliga förut anställda arbetare hos byggmästare Britz och grundläggare G. Sellberg vid Kabelverket, Älvsjö, kallas till möte måndagen den 9 jan. kl. 7 e. m.

I Norra Folkets Hus, Sal M.
Dagordning vid mötet.

Stockholms Lokala Samorganisation.

OFFENTL. NÖJEN

Folkets Hus Teater.
Måndagen den 9 januari kl. 8 e. m.
Nyårsrevyn
DEN TRÅDLÖSA.
3 akter (18 tablåer) av Oscar Wennersten.

INTERNATIONELLT

35 socialdemokrater hungerstrejka i Moskwa.

Det beryktade Butyrkifängelset hävdar sina traditioner.

BERLIN 7/1. (T. T.)

Vorwärts och Freiheit meddela, att ryska mensjevikpartiets Berlinrepresentant på omvägar erhållit ett telegram från Moskwa av den 5 d:s, enligt vilket de i Butyrki fängelset i Moskwa inspärrade 35 socialdemokraterna började hungerstrejk som protest mot den planerade förflyttningen till Turkestan, vilken de anse likvärdig med en dödsdom. En del av fångarna, bland dem medlemmarna av partiets centralkommitté, Dan, Jesjov, Tjerevanin och Nikolajevsky, befinna sig sedan 11 månader i rannsakningsfängelset.

Polska grymheter mot de ryska krigsfångarna.

Ohyggliga anklagelser för tortyr. Moskwa protesterar.

MOSKWA 5/1. Rosta, radio.

Allt under det den polska regeringen fortfarande avgiver försäkringar om sin fredsvilja, fortsätta de polska myndigheterna med sina skändliga övergrepp, som strida ej blott mot fördraget, utan även mot de elementäraste humanitära grundsatser. Den omänskliga behandlingen av ryska krigsfångar i det polska koncentrationslägret Strjalkovo förtjänar ännu en gång att bli föremål för den civiliserade världens indignation. Redan förut har ryska regeringen flera gånger haft anledning att protestera mot de polska officerarnas brutala behandling av ryska soldater. Natten till den 19 december ägde en blodig scen rum. F. d. krigare i Petljuras och Balachovitjs arméer öppnade utan föregående varning eld på fångarna, som ej ägde möjlighet att försvara sig. Detta skändliga tilltag rapporterades i vederbörlig ordning med detaljer och namn på offer och vittnen till de polska myndigheterna, men trots detta vidtogs inga åtgärder och bödlarna i Strjalkovolägret äro fortfarande ostraffade och oförhindrade att begå nya våldsdåd. Fångarnas dagliga promenader förvandlas till tortyr. Under dessa promenader tvingas fångarna att springa, ligga i smutsen eller att på sina ryggar bära Petljurasoldaterna, som fortfarande utöva uppsikten över lägret. Ryska regeringen har sett sig nödsakad att kategoriskt protestera inför polska regeringen samt hota med repressalier, som för länge sedan borde ha igångsatts, för att förmå de polska myndigheterna att förverkliga humanitetens och människovärdets elementära principer.

Ryssland inbjudes av stormakterna.

Förhandlingarna i Cannes.

Konferensen i Cannes öppnades den 6:te dennes. Lloyd George betonade nödvändigheten av att återupprätta normala handelsförbindelser. Det syntes honom obestridligt, att de ryska förhållandena återverkade på hela världen, speciellt på Tyskland. **Man kan även underhandla med folk, vilkas speciella metoder man icke gillar,** ansåg den ”store statsmannen”. ”Det går icke an att visa bort Ryssland, emedan dess händer äro blodbesudlade, då man mottar turkarna, som gjort sig skyldiga till massakrerna på armenierna”.

Det är verkligen dyrbart att på avstånd betrakta all denna statsmannaklokhet! För en vanlig människa med litet normalt förstånd har det alltid varit uppenbart, att ententeblockaden mot Ryssland och utsugningspolitiken mot Tyskland endast var ägnad att förvärra eländestillståndet på det ekonomiska området. Dessa visa politiker, Europas politiska härskare, ha först nu kommit till allvarlig besinning av dessa enkla saker. Det är icke så förfärligt länge sedan Lloyd George patetiskt vände sig mot varje tanke på ett samarbete med Rysslands blodiga händer. Den engelske regeringschefen har sannerligen ingenting att förebrå sina ryska kolleger. Irlands blodbestänkta gator, Indiens överfyllda fängelser, Egyptens kvävda självständighet, blodsugningen o. våldsväldet i de engelska kolonierna, skiljer sig ingalunda i sin art från det blodsvälde, som övas av den ryska bolsjevismen, under vilken det stora ryska folket lider i en sådan förfärande grad. Herr Lenin och Lloyd George och den forne generalstrejkagitatorn Briand, liksom alla de andra församlade ”statsmännen” kunna taga varandra [illegible]. Det [illegible] har ännu icke existerat en [illegible] med rena händer. Och det undret komma vi heller aldrig att få skåda.

Nå, Europas politiska herrar synas äntligen börja komma en smula till förnuft. Konferensen har antagit en resolution om, att en ”konferens av ekonomisk och finansiell art bör sammankallas de första dagarna i mars. De europeiska makterna, däribland Tyskland, Österrike, Ungern, Bulgarien och Ryssland böra anmodas att sända representanter. ”Hälst bör varje lands premierministrar infinna sig personligen ”så att respektive tillstyrkanden kunna så snart som möjligt följas av handling”.

Härmed har således Ryssland officiellt inbjudet till förhandlingar med de kapitalistiska regeringarna. Rysslands nya ekonomiska politik har, som vi förut sagt, slagit hål i den mur som avstängt det från den övriga världen. Ingenting är heller rimligare, sedan Sovjetryssland av alla krafter anstränger sig att återinföra kapitalismen.

Den antagna resolutionen anmärker att nationerna icke kunna göra anspråk på att för varandra diktera de principer enligt vilka varje nation skall regeras. Naturligtvis icke! Huvudsaken är att det regeras, d, v. s. att folken **behärskas**, att det övas **herravälde**. Formen för denna är en bisak. Vi äro övertygade att Lloyd George och Briand mycket hellre skulle tillgripa den leninska formen än att principiellt avstå från regerandet.

Emellertid betonar resolutionen, att för att komma i åtnjutande av kredit måste det ställas säkerhet för egendom i garantier för att kapitalistisk profit tillfäller utsugaren eller företagaren. De länder som vilja ha utländsk kredit skola förbinda sig

1) att erkänna alla offentliga skulder och förbindelser, som staten, kommunerna eller andra officiella organ iklätt sig eller gått i borgen för eller komma att ikläda sig eller gå i borgen för, samt att vidare erkänna förpliktelsen att gottgöra alla utlänningar, vilkas intressen skadats genom konfiskering eller sekvestrering av egendom;

2) att upprätta ett legalt och juridiskt system, som sanktionerar och tryggar det opartiska verkställandet av alla kontrakt, vare sig de äro kommersiella eller icke.

Nationerna måste vidare disponera över lämpliga bytesmedel. På det hela taget måste sådana finansiella och monetära system finnas, att handeln erhåller tillräckliga garantier.

Alla nationer måste förbinda sig **att avhålla sig från all propaganda för omstörtandet av den ordning och** de [illegible] system som [illegible] att avhålla sig [illegible] anfall mot grannarna.

Om ryska regeringen för att åvägabringa de nödiga villkoren för handelns utveckling i Ryssland skulle fordra att bli officiellt erkänd, så skulle de allierade makterna kunna bevilja detta erkännande **endast i det fall att ryska regeringen godkände de ovannämnda bestämmelserna.**

Beträffande det tyska skadeståndet har man beslutat inbjuda Tyskland att sända ombud till Cannes för förhandlingar.

Det meddelas vidare, att Lloyd George och Briand påbörjat förhandlingar om ett engelskt-franskt fördrag som skulle ”garantera Europas fred”! Vi ha ännu icke sett ett fördrag mellan kapitalistiska rövarstater, som tryggat freden. Mer eller mindre äro de avsedda att förbereda kriget.

Rester av en räddningsbåt, märkta ”Signal av Kiel” ha drivit i land i Skagen. Antagligen har hela besättningen, 25 man, gått till botten.

Rysk truppstyrka går över den finska gränsen.

Finska regeringen protesterar hos bolsjevikregeringen.

Från Hälsingfors telegraferas, att en karelsk avdelning som retirerade i Ilomantstrakten över den finska gränsen blev förföljd av ett bolsjevikkompani till Megrijärvi som ligger fyra mil in på finskt område. Bolsjevikstyrkan räknade 250 man med fyra maskingevär. Den finska gränsvakten, som endast räknade femton man, drog sig tillbaka utan strid. Påföljande dag ryckte den finska skyddskåren från Ilomants till undsättning och ryssarna drogo sig åter tillbaka över gränsen. Den finska regeringen har tillställt den ryska en protestnot.

Amsterdam tillbakavisar samarbetet med Moskwa.

Sprängningen av C. G. T. betraktas som fullbordad.

Amsterdaminternationalens Byrå har avhållit möte i Amsterdam den 28—30 december och har vid detta möte även behandlat Moskwas inbjudan till gemensamma överläggningar mellan Röda Fackföreningsinternationalen och Amsterdaminternationalen till förhindrandet av en klyvning av franska C. G. T. Byrån förklarade, att en sådan sammankomst numera vore utan mening, eftersom den splittring som skulle förebyggas nu är ett [illegible]

UTLANDSNOTISER.

Det tyska oavhängiga socialistiska partiets kongress öppnades i Leipzig i går.

*

Tyska järnvägsmannaförbundets distriktsorganisation i Elberfeld meddelar, att trafikministern icke hållit sina löften från förhandlingarna på nyårsafton. Situationen är därför mycket allvarlig.

*

40 miljoner pud amerikansk spannmål till det hungrande Ryssland skall enligt överenskommelse mellan den amerikanska hjälporganisationen och folkkommissariatet för järnvägarna så snabbt som möjligt forceras fram till hungerdistrikten.

*

Representanterna i Washington för England, Frankrike, Italien och Japan ha godkänt det amerikanska förslaget om förbud mot giftiga gaser i krig.

ALLT SLAGS
FÖRENINGS-
TRYCK
AFFISCHER
BILJETTER
BÖCKER
BROSCHYRER
TIDNINGAR
LEVERERAS
FORTAST
MODERNASTE
UTFÖRANDE
BEGÄR KOSTNADSUPPGIFT!
TRYCKERI A.-B.
FEDERATIV
LÄSTMAKAREGATAN 29
RIKS 98 18 ALLM. 185 92

FACKFÖRENINGSVÄRLDEN

En konflikt av vittgående principiell innebörd.

Arbetslöshetskommissionens självtagna maktfullkomlighet.

Vid Hälsingborgs skeppsvarv pågår sedan i höstas en konflikt, som i dagarna tagit en uppseendeväckande vändning.

Arbetarna vid varvet, som äro anslutna till Metallindustriarbetareförbundet, fingo på sin tid meddelande från arbetsledningen om en lönereducering på 20 procent. Arbetarna fordrade, under hänvisning till bestämmelse i gällande avtal, att underhandlingar mellan parterna måtte äga rum innan reducering företogs i lönerna. Då arbetsgivaren vägrade sådan underhandling utbröt strejken.

Sedan dess har ett medlingsförslag framlagts av förlikningsmannen i distriktet, utan att leda till konfliktens lösning. Strejken fortsätter.

Häromdagen behagade det statens arbetslöshetskommission att blanda sig i denna konflikt, och detta på minst sagt lösa grunder. Den fällde ett utslag till arbetsgivarpartens förmån och ålade de skånska arbetsförmedlingskontoren att dirigera arbetslösa järnarbetare till den blockerade arbetsplatsen, samt indraga understödet för dem som vägrade utföra blockerat arbete vid varvet.

Arbetaren har i anledning av denna sak satt sig i förbindelse, dels med Metallindustriarbetareförbundets expedition och dels med Arbetslöshetskommissionen.

På det förstnämnda stället svarade man kort och gott, att Arbetslöshetskommissionen naturligtvis inte hade någon befogenhet att sätta sig till doms i konflikten och följaktligen kom man heller inte att från arbetaresidan erkänna ”utslaget”. Förhandlingsordningen angav sättet för tolkningstvistens lösning och arbetarna hade ju ingenting annat begärt än att förhandlingsordningen skall följas.

Arbetslöshetskommissionen stödde sig på ett av direktör Allan Cederborg begärt och erhållet utlåtande, så lydande:

”Arbetsledningens åtgärd att sänka utgående individuallöner, dock så att de icke understiga verkstadsavtalets minimilöner, kan enligt min mening *icke* betecknas som avtalsbrott, förutsatt dock att arbetsledningen jämväl iakttagit bestämmelsen i avtalets par. 10 mom. 8, att dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, skola åtnjuta högre lön än minimilön. Denna fordran är emellertid fylld, även om den bjudna individuallönen blott med ett eller annat öre överstiger minimilönen. Därest nu andra arbetare än de strejkande vägra mottaga arbete vid varvet, avlönat med iakttagande av avtalets bestämmelser sådana de här ovan av mig tolkats, äro dessa arbetare enligt min mening *icke* understödsberättigade.

Om anledningen till, att Arbetslöshetskommissionen överhuvud blandat sig i konflikten, gavs intet direkt svar, men av samtalet måste man få den uppfattningen, att kommissionen betraktade som helt naturlig rollen av självgjord domare i avtalstvister.

Det tarvas ingen lång utredning för att klargöra vilka betänkliga konsekvenser det måste leda till, om sådant godtycke blir satt i system. Och detta är tydligen meningen. Arbetslöshetskommissionen konstituerar sig till ett slags facklig överdomstol, som oombedd fäller sina ”utslag” — eller har dess ingripande skett på arbetsköparens tillskyndan? Man skulle nästan vara frestad att gissa på detta, då det under samtalet nämndes, att ”utslaget” med sådan iver emotsågs i Hälsingborg, att det eftertelegraferats.

I Arbetslöshetskommissionen ha herrar Hagman och Holmström reserverat sig mot ”utslaget”, och enligt meddelande till pressen i går har socialministern uppdragit åt förlikningsmannen i distriktet att verkställa ny undersökning.

Det är med största intresse man följer utvecklingen av denna historia, som kan komma att skapa prejudikat av väldig räckvidd.

Avtalsförhandlingarna fortsättes inom småglasindustrien på onsdagen.

Förhandlingarna om nytt avtal inom småglasindustrien kommer att upptagas onsdagen den 11 januari i Växiö. Det gamla avtalet utlöper som bekant den 31 januari 1922. Det berör 2,800 arbetare.

Handelsarbetarstrejken i Skåne. Enligt Arbetet torde handelsarbetarstrejken komma att i dagarna utvidgas. Den torde sålunda komma att omfatta alla firman Engströms filialer i Skåne samt helsingborgsfirman A. B. John Jokabsson.

— Inom läderindustrien komma nya förhandlingar att påbörjas i morgon. Båda parterna avslogo det tidigare medlingsförslaget.

Chokladarbetarestrejk i Malmö. Arbetarna vid chokladfabrikerna i Malmö ha beslutat att från och med måndag morgon nedlägga arbetet vid Mazettis och Hultmans chokladfabriker på grund av att arbetsgivarna reducerat lönerna med 40 procent. Vid Påhlssons chokladfabrik nedlägges arbetet måndagen den 16 dennes, om ingen överenskommelse dessförinnan träffas. Konflikten omfattar 700 man.

Partiell överenskommelse vid Obbola cellulosafabrik. Överenskommelse har nu träffats mellan fabriksledningen och arbetarna vid Obbola cellulosafabrik om arbetets återupptagande i mitten av innevarande månad. Några lönefrågor ha emellertid icke avgjorts utan komma dessa att bestämmas vid huvudorganisationernas sammanträde i Stockholm i dag, måndag.

Ny medling för garveriindustrien. Parterna i avtalstvisten inom garveriindustrien avgåvo den 4 januari svar på professor Wallengrens medlingsförslag. Då ingendera parten obetingat antagit förslaget, kommer förlikningsmannen att kalla parterna till nytt medlingssammanträde å arbetsgivareföreningens kontor i Stockholm i morgon.

Driften återupptages vid Klampenborgs sågverk. Klampenborgs sågverk, som äges av Svartviks bolag, har i dagarna återupptagit driften med 10 procents reducering av 1921 års löner. Driften vid sågverket har legat nere sedan april i fjol.

Läget inom verkstadsindustrien är fortfarande höljt i ett visst dunkel. Om de beslut som fattades å konferensen med Metallindustriarb.-förb. V. U. under den gångna veckan, iakttages fullständig sekretess, vilket ju även är förklarligt och motiverat. I vilken utsträckning arbetet inom verkstäderna runtom i landet är i gång, därom äro uppgifterna varandra ganska motsägande, ävenså beträffande de villkor som tillämpas, där det faktiskt arbetas.

Alltmera bestämt talas det om, att regeringen håller på att sondera terrängen i och för ett nytt medlingsingripande.

Uppsagda avtal. A.-B. Skandinaviska glödlampsfabriken i Nyköping har uppsagt nu gällande löneavtal, som utlöper den 1 febr. i år. Man kräver en reducering av lönerna med 10 à 15 procent.

Ett planerat allmänt diskussionsmöte för byggnadsarbetare i Stockholm. Byggnadsarbetarnas syndikat av Stockholms L. S. beslöt på möte i går bl. a. att utlysa ett allmänt möte för organiserade byggnadsarbetare, för diskussion om gemensamma åtgärder mot arbetarnas inbördeskonkurrens, vilken prässar ned ackordspriserna.

Inbjudan till tävling om nytt kanslihus.

En nämnd för bedömande av tävlingsförslagen utsedd.

[illegible] om [illegible] för [illegible] der har nu utfärdats. I det tillämnade komplexet skulle då upptagas även f. d. polishuset, fängelset och event. gamla rådhuset. Med det senare få dock inga nämnvärda förändringar vidtagas. Även f. d. polishusets fasader böra helst lämnas orörda och inkomponeras i byggnadsplanen. Själva kanslihuset skall helst stå kvar t. v., och dess ombyggnad tillhöra ett senare byggnadsstadium.

I allt kunna de nya byggnadskomplexen i fullbordat skick tänkas få en utsträckning över större och mindre delar av 10 kvarter, eventuellt med överbyggnad över Myntgatan och även andra gator, samt delvis igenläggande av Myntgränden.

Till ledamöter i den nämnd, som skall bedöma inlämnade förslag, har utsetts professorn vid tekniska högskolan E. J. Lallerstedt, stadsarkitekten J. S. Westholm, professorn vid akademien för de fria konsterna R. Östberg, ävensom såsom representanter för regeringens kansli statssekreteraren i kommunikationsdepartementet E. A. Beskow och statssekreteraren i ecklesiastikdepartementet A. G. M. Munck af Rosenschöld.

Briand telegraferar till tyska rikskanslern.

BERLIN, 8 jan. (TT.)

Rikskanslern har i förmiddags genom franska ambassaden erhållit ett telegram från Briand, vari denne framhåller, att högsta rådet otvivelaktigt har behov av att höra Tysklands representanter under loppet av nästa vecka (8—15 januari). För tidsbesparing hemställes, att representanterna fara till Paris och där avvakta kallelse.

Rathenau blir ledare för den tyska delegationen.

BERLIN, 8 jan. (TT.)

Efter att på förmiddagen en konferens ägt rum i rikskansliet, varvid Rathenau var närvarande, hölls i eftermiddag ett kabinettssammanträde för dryftande av skadeståndsfrågan och högsta rådets uppmaning att sända representanter. Man beslöt ställa delegeradena under Rathenaus ledning och utsåg i övrigt till delegerade statssekreterarne Schröder, Hirsch, Bergmann och Fischer, ministerialdirektör Trendelenburg och legationsrådet Martius.

Stockholm den 9 jan.

Krigens humanisering.

Det vilar ett drag av oändlig komik över den officiellt s. k. avrustningskonferensen i Washington. Knappast någonsin förut i historien har humbugen beslöjats så illa som här. Det omtalas, att då den första kuriren ifrån den av ryska tsaren iscensatta Haagkonferensen ankom till Petersburg med bud från konferensen, tsaren skall ha mött honom med orden: Hur går det med det nya lånet? D. v. s. hela Haagkonferensen var egentligen iscensatt endast för att stärka Rysslands kredit. Humbugen beslöjades dock åtminstone såtillvida att det endast var de mera politiskt initierade som kände den. I Washington exponeras den öppet. Den enda förnuftiga anledning som kan finnas för U. S. A. att sammankalla konferensen måste vara dess intresse i östasien, och dessa intressen ligga så på ytan, att det lika gärna kunde vara den politiskt okunnigaste som för att få reda på konferensens resultat framställde icke frågan hur det går med det nya lånet, men väl: hur det går med Amerikas marknad i östasien.

Nu har man emellertid kommit så långt med den officiella dagordningen att man efter Frankrikes motstånd mot de en-[illegible] amerikanska plan[illegible] be-[illegible] avstå från u-båtsvapnet, landet måste ha u-båtarna för att skydda sig. Mot vad skall det skydda sig? Naturligtvis mot de stora krigsfartygen. Men om man kan vid en dylik konferens besluta att u-båtar icke längre skall användas i krigen mellan de olika staterna, varför kan då inte också beslutas att det heller icke får användas slagskepp. Om man inte kunde förmå Frankrike att avstå från u-båtarna, och om man var besjälad av verklig fredsvilja, varför avskaffade man inte skälen till Frankrikes farhågor genom att besluta icke nedskrotning av en del av slagflottorna utan nedskrotning av samtliga flottor helt och hållet?

Nå, man kunde icke besluta om u-båtsvapnets avskaffande, och man ville inte avskaffa slagflottorna, ty då hade ju så gott som varje möjlighet att föra sjökrig varit utesluten, och något dylikt ville man under inga förhållanden vara med om. Konferensen var ju en högst officiell avrustningskonferens, och vid en sådan kan naturligtvis inte förekomma några vilda planer för fred.

Så fann man lösningen: u-båtarna få icke användas mot handelsfartyg. Det var det förlösande ordet. Världskriget har ju visat att de internationella reglerna för krigföring äro utmärkta bestämmelser så tillvida, att ingen av de krigförande fäster något avseende vid dem. Det var ju visserligen enligt ententemakternas naturligtvis högst objektiva syn endast Tyskland som förbröt sig mot dessa regler, men därmed kan man ju för framtiden inte sluta sig till annat än att det alltjämt blir den besegrade parten som visar sig ha brutit mot reglerna. Detta är så mycket mera sannolikt som det städse blir segraren som har att avgöra vem som begått brott mot den internationella krigföringsreglerna.

Av samma betydelse är även den andra bestämmelsen i syfte att humanisera krigföringen, nämligen att för framtiden icke längre använda giftiga gaser i krigen. Den besegrade kommer naturligtvis även här att visa sig ha begått brott på brott, medan segraren noga följt paragraferna. Detta är lika klart som att det städse blir den besegrade som har varit krigets orsak.

En möjlighet finnes ju att undgå användandet av de av Washington „stämplade krigsredskapen, nämligen om nästa krig låter så länge vänta på sig att tekniken hunnit rata dem och ersatt dem med modernare och mera effektiva förstörelsemedel. Äro de i Washington representerade staterna verkligt angelägna om att följa de regler de ha utarbetat, så har man alltså att vänta att de omedelbart sätter sina vetenskapsmän i gång för uppfinnande av nya krigsredskap så att nästa krig kan bli fört humant. Detta är det resultat man, om man är mycket optimistisk, kan vänta av Washingtonkonferensen.

F. S.

SLITSTARKA
ARBETSBYXOR
5: 50, 6: 75, 7: 50, 8: —, 9: 75, 11: 75.
Bättre kvalité:
12: —, 12: 75, 13: 75, 16: 75 26: —, 29: —.
ARBETAR-BODEN
14 Tunnelgatan 14

Kapitalistpressens radbetalda hyrskribenter voja sig nu i alla tonarter över att Branting släppt in i landet våra kamrater Schapiro, Berkman och Emma Goldman, och en beskäftig herre har i Sv. D. f[illegible] sig böra konstate-[illegible]ngen av de tre individer, som det här gäller, kan anses som en önsklig gäst här i landet".

Hur vet den lille mopsen i Sv. D. det. För egen del har han väl ingen som helst önskan i detta fall, och om han och hans gelikar icke mot kontant erkänsla pr rad eller pr månad förhyrt sig att hysa vissa önskningar som framställas vara hela offentlighetens, så vore det nog helt få här i landet som skulle ha något som helst emot besöket. Man får väl hoppas att regeringen icke känner sig alltför imponerad av de byrackor som å dragande kall och ämbetets vägnar hänga den i hälarna och glävsa. Så länge ingen av de tre förbrutit sig mot landets lagar saknar regeringen varje anledning att förbjuda dem vistelsen här.

Göteborgs Handels och Sjöfartstidning synes inte använda den eljest inom pressen gängse metoden att angiva källan när den klipper annan tidning. Ur vår intervju med våra nyligen anlända tre ryska kamrater har den klippt långa stycken, men visligen aktat sig för att omtala att källan är Arbetaren. Sådant brukar somliga kalla för stöld, men eftersom G. H. T. har till speciell uppgift att försvara tjuvsamhället har detta kanske avsatt vissa spår i dess karaktär.

Besättningen räddad.

Angående den vid Ölands södra uddes fyr försvunna lotsbåten varom förut meddelats, upplyses nu att båten ifråga icke var någon lotsbåt utan en fyrskeppsbåt. Besättningen, som tillhörde fyrpersonalen och vilken man befarade ha omkommit, har enligt meddelande till lotskaptenen i Malmö bärgats av en tysk ångare och införts till Köpenhamn.

I asylrättens Sverge.

Följande personer ha den sista tiden utvisats från Sverge, dels tillfölje brott mot K. förordningen angående utlänningars vistelse och dels passbestämmelserna, nämligen tyske medborgaren montören Viktor Emanuel Eichler och norske undersåten arbetaren Alf Oskar Ekstrand från Hamar samt finnen Emil Rundahl och tyske musikern Jakob Pletsch.

PRESSOPINIONEN

Trustkommitténs omfattande översikt över de svenska trusterna kan icke betecknas som annat än en i många delar intresseväckande, men ofullständig, överflödig, dyrbar och tidsödande skiss till den utredning som komma skall, finner D. N. och komplimenterar:

> Det vittnar därför om en tilltalande förmåga av självironi när kommittén på tal om instruktionen för den blivande trustkommissionen yttrar följande: "Erfarenheter från andra grenar av statens utredningsarbete ge otvetydigt vid handen att mycken möda och kostnad nedlägges på anskaffandet av uppgifter utöver dem som för det avsedda ändamålet äro direkt behövliga".

Emellertid finner tidningen trots allt att det är ganska nödvändigt att få en riktig utredning och — förmodligen — följande lagstiftning till stånd mot alla de öppna och hemliga truster som finnas i landet, och detta är ju så tillvida märkvärdigt som tidningen hör till dem som i tid och otid voja sig över det samhälleliga ingripandet mot näringslivet och anser att människorna må bäst om man så lite som möjligt söker ordna det ekonomiska livet utan låter de "fria krafternas spel" klara skivan själva. Men trusterna är just ett utslag av de "fria krafternas spel" och då måste man väl om allting skall gå väl låta dem leva och frodas i fred.

D. N:s eviga sanningar i samhälleliga frågor äro tydligen sanningar med modifikation.

Samtidigt diskuterar Vårt Land och Folk möjligheten att förtrusta försäljningen av jordbruksalster, i tydligt syfte att erhålla bättre betalt:

> Vi skola ej uppehålla oss vid att uppgiva allt vad jordbruket under senare tid åtgjort för att möta de olikartade svårigheter, som efter hand hopat sig; det är förövrigt alldeles för [illegible] att här kunna ens i korthet relatera. Däremot skola vi ett ögonbli[illegible] dröja vid något, som blivit jämförelsevis litet beaktat, och där det kanske skulle kunna tänkas vissa möjligheter att vinna fördelar. Vi avse sammanslutning i och för jordbruksprodukternas avsättning, och vi bringa denna fråga på tal så mycket hellre som det just är i hithörande hänseende som jordbruket är hårdast ansatt.
>
> I teorin är det visserligen konsumenterna, som i sista hand bestämma priset på alla varor, men i praktiken förhåller det sig helt annorlunda.

Även trots syftet med en jordbrukarnas kooperativa försäljningsorganisation, tro vi inte att den är enbart av ondo. Ett av socialismens viktigaste mål är att skapa reda och organisation i st. f. den kapitalistiska oordningen, och det arbete som redan nu utföres gör omläggningen av hela produktions- och distributionsmekanismen så mycket lättare, den gång arbetarna på verkligt allvar gripa sig an uppgiften att i sina händer taga den ekonomiska apparaten.

De kortsynte som ta ytan för kärnan och skenet för verkligheten, låta sig bedraga och inbilla sig att makten i detta land ligger på helt annat håll än där den verkligheten ligger, förklarar Arbetet och utvecklar temat:

> Man tror att det är regering och riksdag, som regera konungariket Sverge. Saliga och oskuldsfulla barnatro! Sverges verklige regent är varken Gustav V, Hjalmar Branting eller riksdagen. Det är i första rummet huset Wallenberg och i andra rummet övriga med detta rivaliserande storbanker. Det är i ofantligt mycket högre grad från Enskilda Bankens direktionsrum än från riksdagen och kanslihuset som vårt folks öden styras och länkas. Man bör se denna sanning i vitögat och icke göra sig alltför stora illusioner. Ty vad äro regeringar, furstar och riksdagar i jämförelse med den fruktansvärda makt, som förfogar över lejonparten av vårt lands näringsliv och som i och genom manövreringen av sina kapitalmassor kan tvinga och betvinga samhällsmakterna. En namnteckning av hr Knut Wallenberg har under vissa omständigheter större räckvidd än vilken regeringshandling som helst.

Även om Arbetet gör sig skyldig till åtskilliga överdrifter beträffande just bankkapitalets makt, så kunna vi i stort inte annat än på det livligaste instämma med tidningen. Men vi undra varför socialdemokratien är så angelägen att få omhänder den politiska makten när det i alla fall är Wallenberg och konsorter som sköta kommandot. Vore det inte mera skäl att i stället för regeringstaburetterna söka komma upp på herr Wallenbergs skrivbordsstol, d. v. s. komma åt äganderätten till produktionsmedlen.

Ett partiofficiellt och praktiskt erkännande av vad Arbetet framhåller skulle ju rent av kunna tänkas vara ett steg till enighet mellan syndikalism och socialdemokrati.

Tyvärr blir väl enigheten tillsvidare endast en from önskan, något som också Nya Samhället anser, i det tidningen framhåller att vad som redan torde vara uppenbart är att det ännu icke föreligger några som helst utsikter att åstadkomma någon organisatorisk enighet inom arbetarerörelsen. Den fortsätter:

> En annan sak är huruvida förutsättningar existerar för gemensamma aktioner i för arbetareklassen viktiga frågor. Det visade sig, att under Kappkuppens dagar i Tyskland liksom också efter mordet på Erzberger, kunde icke endast flertalssocialisterna och de oavhängiga ena sig för försvar av arbetarnas hotade intressen, utan även kommunisterna förstod att fara var på färde. Detsamma skedde även i Danmark, då kungen gjorde sin statskupp. Och under de tillspetsade händelserna i Italien efter metallarbetarnas besättande av fabrikerna rådde även en rörande enighet mellan olika riktningar, från regeringssocialisterna och kooperatörerna till de anarkiserande elementen. När fara för arbetareklassens livsintressen är för handen synes enighet kunna åvägabringas.

Dessvärre måste man nog medgiva att tidningen har rätt i sin pessimism beträffande möjligheten att uppnå organisatorisk enighet. Snarare kan man väl vänta en ytterligare splittring. Men har tidningen, vilket vi livligt hoppas, rätt däri att inför verkligt farliga situationer enighet till handling kan åvägabringas så må ju den organisatoriska splittringen stå sitt kast.

Ett konsortium får 100 milj. kr. för att forcera byggnadsverksamheten.

Man försöker att rädda kristidshusens dyra administration.

KÖPENHAMN lördag.

Ett konsortium har bildats i Köpenhamn för att sätta fart i byggnadsverksamheten. Man uppgiver att konsortiet har 100 milj. kr. till sitt förfogande. I initierade kretsar försäkrar man att det är ett spekulationsförsök som Landmandsbanken står bakom, representerad av Ostasiatiska kompaniets stiftare H. N. Andersen. Nämnda bank har under krigsåren byggt en 10—15 hus i en av stadens utkanter, där 2-rumslägenheterna kosta 100—150 kr. i månaden och äro svåra att hyra ut, och den nyvaknade byggnadsivern sättes i samband med nämnda banks felslagna förhoppningar. I de dagliga tidningarna här lanceras nu tanken att upphäva hyreslagen, eller i varje fall att kompensera under kristiden byggda hus, genom direkta eller indirekta metoder. Om inte detta kan låta sig göra, fruktar man att 100-milionerskonsortiet skall draga sig tillbaka, och låta sten vara sten. Man anser att detta skall vara påtryckning nog för att genomföra sina önskningar.

Cementbolaget i Rute rekonstrueras.

Bättre framställningsmetod högvärdigare produkt.

STOCKHOLM 7/1. (T. T.)

Aktiebolaget Vallevikens cementfabrik har vid konstituerande bolagsstämma till styrelse valt bankdirektören frih. Gustaf Djurklou, ordförande, ingenjör Frithiof Dahl, bergsingeniör J. Bonthron, verkställande direktör, samt bankdirektör E. Ahlenius och kapten Gunnar Kaijser med advokaten Ulf von Konow och direktör A. Emblad som suppleanter.

Till revisorer ha utsetts bankdirektör I. Lindahl och direktör Anders Lindström.

Minimikapitalet är fulltecknat och fabrikationen kommer att sättas i gång under januari månad.

A.-B. Vallevikens cementfabrik har som bekant bildats för driftens återupptagande vid Rute på Gottland. Fabriken som anlagts 1916—19 genomgår nu en grundlig eftersyn och modernisering för att möjliggöra tillverkning av en högvärdig produktion till lågt pris. Den i Valleviken tillämpade metoden, som i vårt land i övrigt endast kommit till användning vid Hällekis, har under de senare åren utomlands vunnit alltmer terräng och teknisk fulländning, så att med densamma numera tillverkas cement med ända till dubbelt så hög hållbarhet som de svenska normerna föreskriva. I avsikt att redan från början säkerställa driftresultaten har avtal träffats med den såsom anläggare av cementfabriker ledande tyska firman Curt v. Grueber Maschinengesellschaft, Berlin, att denna under viss tid övertager ledningen av och ansvaret för driften under garanti för resultaten, i vilka den tyska firman är intresserad även i egenskap av aktieägare i företaget. En synnerligen effektiv materialkontroll kommer att ordnas enligt särskilt avtal med Statens provningsanstalt.

Genom dessa åtgärder och anordningar blir fabriksledningen i stånd att erbjuda byggnadsindustrien ett förstklassigt svenskt cement till så billigt pris, att importen från utlandet, som betingats av det höga priset på svenskt cement kommer att för-[illegible] förutsättning[illegible]

Den brutala klasskampen i Spanien.

Mord på arbetare och repressalier.

Vårt tyska broderorgan, Der Syndikalist, har mottagit följande brev från spanska kamrater i Barcelona, daterat den 20 december 1921.

Ännu flera arbetaremord!

I Barcelona fortsättes mördandet av arbetare, Icke nog med att 200 arbetare ha fallit inom loppet av ett år; man törstar efter mera blod, efter flera lik! Man vill driva ännu flera arbetarefamiljer till undergång!

En dag hemföll en av anförarne för de mördarband, som spela under täcke med polisen, för en rättfärdig hämnd. Det klibbade nämligen allt för mycket blod vid hans brottsliga händer. Hans brottsliga ogärningar, vidrigheten i hans nidingsdåd skreko efter rättvisa.

Det är icke möjligt, att den mängd av brott, som utförts av dessa band, förbliva ostraffade. De förbrytelser, som denne ene hade utfört krävde upprättelse. Den hämnande armen nådde honom, ty så mycken brottslig perversitet fordrar en rättfärdig dom. Detta var en ofrånkomlig nödvändighet.

Omedelbart efter följde som repressalier nya mord på kamrater.

Mördarebanden kommo till verkstäderna, där kamraterna Jaime Mostras och Edouard Calvo arbetade och sträckte dem till marken med revolverskott. Kamrat Juan Cadernin blev hårt sårad, då han gick hem från verkstaden. Samma natt begåvo de sig till kamrat Jusquin Molins bostad och tvungo honom att lämna hemmet. Medan en av hans anhöriga blev kvarhållen av polisagenterna genom hotelser, föll Molin, genomborrad av många kulor.

Tyvärr häves ingen röst från dem, vars humanistiska och liberala anda skulle ropa dem till protest mot dessa förbrytelser och ohyggligheter.

Icke endast myndigheterna men också alla samhällslager i landet, som inget motstånd gör, äro medskyldiga till dessa skändligheter.

Den allmänna slöheten möjliggör fortsättandet av arbetaremorden, den gör det möjligt, att de blodiga orgierna fortsättes i en tumlande utrotelsefeber.

Kommittén för de spanska arbetarnas nationella confederation.

*

Vi notera med förfäran och sorg den brutalisering den spanska klasskampen undergått. Våld föder våld, mord föder mord, brutalitet föder brutalitet. De spanska organisationerna ha blivit upplösta av den kapitalistiska regimen, dess medlemmar ha blivit förföljda med yttersta brutalitet. Ett hundratal av de bästa kamraterna ha under senaste året försvunnit, undanskaffade av vita band.

Sådana förhållanden kunna icke annat än skapa den yttersta förbittring bland arbetarna. Vem kan förundra sig över, att dessa taga hämnd? Vem kan döma den arbetare, som övar repressalier, när han ser ett hundratal av sina bästa kamrater falla för lönnmördareband runt omkring sig? Det kan endast fariséen. Vi förstå således så väl de orsaker som ligga bakom nedstickandet av ett av de värsta av de vita kreaturen.

Likväl måste vi betona, att dylika repressalier med nödvändighet måste framkalla nya repressalier. Att en sådan taktik måste knyta länk vid länk av blodiga gärningar i en ändlös kedja. Vi varken döma eller fördöma. Om den vita skräcken flyttats över på svensk botten, så hade väl även svenska arbetare drivits till repressalier. Men vi kunna icke underlåta att betona, att denna taktik aldrig kan leda till önskade resultat. Det gäller både de vita ogärningarna och de röda handlingarna av hämnd. Härmed vilja vi icke mästra våra spanska kamrater, som drivits till förtvivlans rand av de vitas bloddrypande terror, vi blott konstatera. I Ungern kunde heller icke den individuella hämnden hejda Horthybandens grymma våldsregim, men ett passivt motstånd på arbetsplatserna har tvingat regeringen att betänka sina ogärningar och börja inleda en ny tid genom eftergifter åt arbetarna. Det är denna aktionsform som i första hand måste vara syndikalismens.

Serveringsflicka får 1,500 kr. förskingrade.

Enligt meddelande till polisen i Stockholm har serveringsbiträdet Linnéa Johansson till åtal för förskingring av 1,500 kr. anmält handelsresanden Johannes Karlsson-Brandt. I slutet av oktober 1920 hade Johansson, som då vistades i Grännaforssa, till honom överlämnat 1,500 kr. för att insättas å sparkasseräkning i Johanssons namn vilket han emellertid uraktlåtit och istället förbrukat penningarna för egen räkning.

Olycksfall i arbete.

I Bromstens vedgård, innehavare E. Alsén, inträffade i lördags e. m. en allvarlig olycka. En arbetare T. Hellberg, höll på att såga med maskinsåg. Med ens grep sågklingan egendomligt nog träet och kastade det upp, varvid Hellberg slogs i ansiktet, så att munnen fläktes upp och ett allvarligt sår uppstod även på näsbenet, som formligen krossades. En stund efter flödade blodet ymnigt även ur halsen på H., vilket tyder på, att måhända även allvarsamma inre skador uppstått.

Sedan ett första förband lagts, fördes den sjuke i medtaget tillstånd pr bil till Serafimen.

Arbetaren hade i går ett samtal med vederbörande på sjukhuset, varvid icke med bestämdhet kunde uppgivas huruvida inre skador uppstått. Men de yttre voro ju svåra nog. Emellertid befann sig patienten på söndagens eftermiddag efter omständigheterna väl.

Hur olyckan tillgått är ännu icke riktigt klart. Hr Alsén meddelade emellertid på tillfrågan, att det må hända kunnat bero därpå, att sedan ny klinga insatts, kom de gamla skyddsanordningarna inte att passa riktigt.

Alltså ett nytt offer för låt-gå-systemet. Men det bör ligga i arbetarnas eget intresse, att i tid kräva skydd för sitt liv, ty de veta alltför väl att sedan de i arbetet blivit vrak, så ha de på sin höjd en usel ersättning från försäkringsbolaget att draga sig fram på.

Eldsvåda i Norrland.

Vid halv 3-tiden natten till lördagen utbröt eld i handlanden O. Jakobssons i Näsåker handelslägenhet, vars övre våning upptog bostadsrum. Huset, som tillika med varulagret var lågt försäkrat eller för tillsammans endast 60,000 kr., nedbrann till grunden, utan att någ[illegible] kunde räddas.

Stockholms stads arbetsförmedlings

rapport föreligger nu för den senast gångna månaden. Av densamma framgår, att på manliga avdelningen ha gjorts 11,049 ansökningar om arbete av 10,746 arbetssökande personer. Av 1,482 tillgängliga lediga platser ha 1,411 tillsatts. På kvinnliga avdelningen ha gjorts 2,705 ansökningar om arbete av 1,645 arbetssökande personer. Av 2,499 tillgängliga lediga platser ha 1,978 tillsatts.

Under årets sista månad konstaterades ytterligare minskning i arbetstillgången och ökad arbetslöshet. Denna försämring berör särskilt byggnadsfacken, där vid denna årstid nästan alltid ett större eller mindre överskott på arbetskraft brukar förekomma. Den nu rådande säsongarbetslösheten är dock, som bekant, betydligt större än vid en normal arbetsmarknad. Inom metallindustrien har arbetslösheten ungefär samma stora omfattning som närmast föregående månad. Även inom flertalet övriga industrier är läget tämligen oförändrat.

Den under månaden inregistrerade arbetslösheten bland kvinnorna berör huvudsakligen samma yrkesgrupper som närmast föregående månad. Av industrier med överskott på arbetskraft märkas sålunda bl. a. metall-, beklädnads- och njutningsämnesindustrierna.

Drivmina inrapporterad.

En drivmina har i dag inrapporterats av en engelsk ångare, 33 distansminuter ostsydost om Närs fyr.

VILL DU
snabbt och tillförlitligt veta
vad som händer och sker
ute i världen, särskilt inom
arbetarrörelsen, får Du
detta säkrast genom att
: : : : dagligen läsa : : : :
ARBETAREN
För att vara säker på att
: : : : varje dag få : : : :
Din egen tidning
[illegible]stprenumerera!

ARBETAREN

ger ARBETAREN
alltid de utförligaste nyheterna från

ARBETARENS VÄRLD

Centralkommitténs möte i Stockholm.

Flera viktiga ärenden behandlade.

Som redan meddelats i Arbetaren, har S. A. C:s centralkommitté i dagarna varit samlad till överläggning i Stockholm. Under sista tiden har ju, som vi alla veta, en mängd av för vår rörelse viktiga spörsmål aktualiserats till den grad, att centralkommitténs sammankallande var nödvändig. Och vi vilja i här efterföljande lämna ett kortfattat sammandrag av såväl de viktigare ärendena som de fattade besluten.

Den fråga, som först upptogs till behandling, var återupprättandet av ett gemensamt medlemsregister med N. S. F. Under debatten härom framkommo flera viktiga synpunkter, som talade både för och emot förslaget om gemensamt register. Emellertid beslöt C. K. att hänskjuta frågan till nästa kongress.

Nästa punkt på dagordningen var frågan om S. A. C:s anslutning till röda fackföreningsinternationalen. Som envar vet, kunde det givetvis icke ifrågasättas något avgörande beslut i ena eller andra riktningen. Resultatet av C. K:s behandling av frågan blev praktiskt taget, att C. K.-medlemmarnas inbördes ställning till frågan blev klarlagd.

I samband med frågan om anslutning till R. F. I. behandlades även den s. k. partipolitiska neutraliteten eller S. A. C:s ställning till de politiska partierna. Under diskussionen framhölls från flera håll, att ordet neutralitet, såsom detta uppfattats och uttolkats av såväl vissa enskilda medlemmar av S. A. C. som de parlamentariska politiska partierna skapat åtskiligt med förvirring. I övrigt innebure detta ord i sig självt knappast något annat än självförnekelse, under det att vår organisation i praktiken alltid hävdat sin ställning. Därför ansågs det också oegentligt. För att åstadkomma större klarhet såväl inåt som utåt beslöt C. K. uttala sig för att ordet *neutralitet* i tal och skrift utbytes mot *oavhängighet eller oberoende.*

Härefter behandlades funktionärernas lönefråga; men som denna för närvarande stod under medlemmarnas direkta avgörande genom omröstning, fattades intet särskilt beslut.

Största intresset knöts vid den så brännande frågan om S. A. C:s understödsförmedling. Diskussionen härom tog en hel dag i anspråk. Om man skulle våga att ur debatten draga någon slutsats rörande en förhärskande uppfattning, så skulle det vara beträffande frågan om understödsförmedlingens vara eller icke vara samt huruvida förmedlingen skall vila på en obligatorisk eller en frivillig grund. Den allmänna meningen ifråga om behovet av understödsförmedling inom S. A. C. var, att en understödsförmedling var nödvändig. Även var majoriteten av C. K:s medlemmar ense om, att understödsförmedlingen måste vila på en obligatorisk grundval. Frågans avgörande bland medlemmarna skall ske så, att först omröstas huruvida understödsförmedling inom S. A. C. skall bibehållas eller slopas. Beslutar så medlemmarna att förmedlingen skall fortvara, då utsänder A. U. å C. K:s vägnar ytterligare tre förslag till omröstning. I dessa förslag, som äro principiellt olika, inrymmas och grupperas samtliga de strömningar, som framträtt och tillvunnit sig uppmärksamhet under debatten om understödsförmedlingen.

I samband med upprättandet av den fasta sekreterarebefattningen inom S. A. C. hade från ett par håll blivit ifrågasatt, huruvida den fasta organisatörssysslan hädanefter kunde anses nödvändig och [illegible] Under den debatt [illegible] i denna sak, f[illegible]

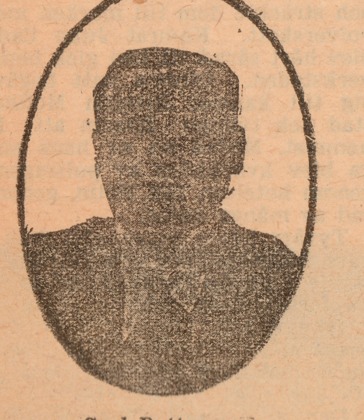

Carl Pettersson,
C. K:s ordförande.

att organisatörsbefattningen under nu rådande förhållanden vore mera nödvändig och uppgiftskrävande än någonsin. Detta blev också C. K:s enhälliga beslut i saken. Men på förslag av organisatören själv beslöt C. K. att så till vida omlägga funktionen, att organisatören hädanefter är befriad från expeditionellt ansvar. Han skall dock vara behjälplig på expeditionen, då han icke vistas ute på agitation. I det närmaste kommer sålunda organisatörens syssla att motsvara en ombudsmannabefattning.

Ett annat ärende, som ägnades en ingående behandling, var tidningen Arbetarens framtid och de åtgöranden tidningsstyrelsen vidtagit. Av de beslut, som därvid fattades, må nämnas, att tidningsstyrelsens åtgärder hittills blevo godkända.

Rörande frågan om avhållandet av nästa kongress, beslöt C. K. att till omröstning utsända förslag om avhållande av kongress vid midsommar.

Den oreda och ovederhäftighet, som ej sällan kommit till heders vid antagande av protester inom rörelsen, var ävenledes föremål för C. K:s granskning. Under debatten härom framkom det, att flera L. S.-möten, kamratmöten och konferenser antagit och offentliggjort protester på basis av falska hörsägner och utan kännedom om verkliga förhållanden samt därjämte ävenledes riktat protesterna åt fel håll. Då detta tillstånd icke kunde anses leda till annat än skada för vår rörelse beslöt C. K. att uttala sig för, att då fråga om en protest uppkommer, så skall, innan beslut om protest fattas, den organisation eller person saken berör tillskrivas och anfordras förklaring. Skulle sedan tilläventyrs härigenom erhållna upplysningar och motiveringar icke kunna godtagas, sändes ärendet till C. K., som har att fatta slutgiltigt avgörande. Anses därefter C. K:s beslut otillfredsställande kunna vederbörande taga under övervägande att avlåta offentlig protest.

Utöver detta behandlades och expedierades en hel del ärenden av olika slag. Mötet, som varit det längsta C. K. hittills haft, pågick i 5 dagar.

Staten måste tillgripa nya skatter.

Finansminister Thorsson om årets finansplan.

Finansministern, statsrådet F. V. Thorsson, har under en intervju för Heijnes Byrå, gjort några antydningar om innehållet av den finansplan, som kommer att föreläggas den snart sammanträdande riksdagen, samt om arbetet med budgetens uppgörande.

— Det har givetvis ej varit någon lätt sak — yttrade statsrådet Thorsson — att få övergångsbudgeten för [illegible] 1 jan.—30 juni 1923 att gå [illegible] de vanliga inkomsterna, utan inkomst- och förmögenhetsskatten, vilken ju inflyter först under senare delen av året alldeles måst lämnas ur räkningen vid budgetens uppgörande. Vi ha därför, vad inkomster beträffar, endast haft att tillgå de månatligen inlöpande diverse inkomsterna, såsom tull- och stämpelmedel m. m., vilka inkomster vanligen täcka ungefär hälften av behoven, under det att den andra hälften ungefärligen täckes genom inkomst- och förmögenhetsskatten.

— För att finansiera halvårsbudgeten ha vi — fortsatte statsrådet Thorsson — förutom de löpande inkomsterna fått taga i anspråk gamla tillgångar nämligen dels besparingar å äldre anslag och dels kassafonden. Vad beträffar de i anspråk tagna besparingarna, så ha under årens lopp uppstått betydande reservationer på olika anslag, och av dessa ha nu omkring 6 à 7 milj. kr. tagits för halvårsbudgeten. Vidare beräknade fjolårets riksdag, att av kassafonden omkring 150 milj. kr. skulle användas för övergångsstatens finansierande. Vi ha emellertid för halvårsbudgeten ej behövt taga mer än omkring 70 milj. kr. ur kassafonden.

— Komma vi så till tilläggsstaten för år 1922, så har det som bekant — sade statsrådet Thorsson vidare — varit meningen, att tilläggsstaterna helt skola avskrivas fr. o. m. det nya budgetårets införande. Vi ha därför gjort allt för att söka avföra från tilläggsstaten alla anslag, som rätteligen ej böra ingå i denna stat. På tilläggsstaten ha därför ej upptagits andra anslag än sådana, som varit grundade på föregående riksdagsbeslut, eller som i undantagsfall måst medtagas, då eljest viss olägenhet skulle uppstå för förvaltningen.

— Att tilläggsstaten i varje fall uppgår till en ganska stor slutsumma, beror därpå — framhöll statsrådet Thorsson — att däri ingå tre stora utgiftsposter, nämligen dels dyrtidstilläggen för 1922, dels det stora arbetslöshetsanslaget och slutligen en större post för avbetalning av bränslekommissionens skuld. I fråga om sistnämnda utgiftspost kan tilläggas, att bränslekommissionens skuld i verkligheten redan för någon tid sedan är av riksgäldskontoret återbetalad till bankerna. Det rör sig därför här egentligen om en bokföringsåtgärd, som emellertid för med sig en betydande ökning av tilläggsstatens summa.

— Om man frånräknar dessa tre stora utgiftposter från tilläggsstaten, så reduceras denna — förklarade statsrådet Thorsson — till ett relativt sett mindre belopp, och jag hyser den bestämda förhoppningen, att man sedan ej vidare behöver räkna med tilläggsstat Den tidigare hysta planen, att tilläggsstaten skulle helt kunna avskrivas, tror jag därför kunna realiseras.

— Tilläggsstaten för år 1922 har — meddelade statsrådet Thorsson — finansierats så, att däri kommer att ingå dels det av fjolårets riksdag avsatta beloppet, i runt tal 156 milj. kr., och dels omkring 113 milj. kr. ur kassafonden. Under det att riksdagen beräknade, att blott för första halvåret 1923 skulle erfordras 150 milj. kr. ur kassafonden, ha sålunda både denna halvårsbudget och tilläggsstaten för hela året 1922 kunnat finansieras med omkring 180 miljoner kr. ur fonden.

— För att emellertid få budgeten att gå ihop ha — tillade statsrådet Thorsson — måst tillgripas nya skatter, nämligen mellan 12 och 15 milj. kr. för tilläggsstaten och mellan 10 och 12 milj. kr. för halvårsbudgeten. Vilka dessa nya skatter äro, kan jag emellertid ej nu meddela.

Statsrådet Thorsson påpekade till sist, att, ehuru det nu ifråga om övergångsbudgeten endast gällt att finansiera ett halvår, budgetsarbetet icke minskats utan snarare ökats. Ty man har nu måst verkställa en sträng sovring. Strävandena ha gått ut på att ej för första halvåret upptaga något, som rätteligen bör hänföras till det senare halvåret, utan att vartdera halvåret får bära vad som ankommer på detsamma. Arbetet hade emellertid blivit färdigt i god tid, och tryckningstillstånd hade redan kunnat meddelas.

Stadsfullmäktige i Luleå och arbetslösheten.

LULEÅ 8/1. (T. T.)

Stadsfullmäktige i Luleå ha beslutat ingå till regeringen och järnvägsstyrelsen med anhållan om att inställa avskedandena vid statens järnvägar så att arbetslösheten icke ökas och så att icke stadens utgifter än mer belastas. Stadsfullmäktiges riksdagsmän skola lämnas i uppdrag att uppvakta regeringen. Vidare beslöts att till Ytterstfors-Munksunds aktiebolag, Freja-bolaget samt en del sågverk rikta en uppmaning att bereda arbete åt sina arbetare.

Svåra militärkravaller i Karlstad.

Sammanstötningar mellan civila och militärer.

KARLSTAD, 8 jan. (TT.)

Under senaste tiden har vid upprepade tillfällen militär, särskilt underbefäl, härstädes blivit misshandlade av ligister. Den antimilitaristiska propagandan har tagit ökad fart, sedan femte arméfördelningens furirskola förlagts till Värmlands regemente i Karlstad. Under julhelgen ha flera underbefäl blivit överfallna och misshandlade, i ett fall synnerligen svårt.

Sent på lördagskvällen kom det till svårartade uppträden mellan militär och civila på olika platser i staden. Enligt vad stads- och krigsfiskal Nelson meddelat N. W. T., blevo militärerna överfallna av ett stort antal civila i närheten av Sandbäcken. En patrull ryckte ut från regementet, varefter militärerna och en större folkmassa, som uppgick till omkring 500 personer, trängdes in mot staden, varvid underbefälen blevo föremål för misshandel. Under uppträdena i närheten av regementet avlossades fyra revolverskott. Vid v ästra bron ingrep polisen. Denna kunde dock så gott som ingenting uträtta på grund av folkmassans storlek. Något senare samlades militärerna vid idrottsplatsen och tågade därifrån till staden, följda av den hotfulla folkmassan. Då de kommo till polisstationen, begärde polisen deras hjälp att skingra folkmassan, vilket även skedde. Därefter återvände militären till kasernerna.

Även på söndagskvällen förekommo en del oroligheter. 16 man militär utkallades och posterade utanför polisstationen, där en större folkmassa hela kvällen var samlad. På order av stadsfiskalen påsattes [illegible]erna, och med gevärskolvarna skingrades folkmassan.

Årskonferens i Dalarnas distrikt.

Beslutar utgiva en egen distriktstidning.

Dalarnas distrikt av S. A. C. sammanträdde under lör- och söndagen till konferens i Ludvika. 33 L. S. voro representerade av 47 ombud. Resefördelningen gick till 6 kr. 45 öre pr ombud.

Av verksamhetsberättelsen, som godkändes utan debatt, framgick, att distriktet består av 60 L. S. Under året har D. K. hållit 28 protokollförda möten. Under året har genom D. K:s medverkan hållits 178 offentliga och 52 s. k. skolningsmöten varav huvudparten kommer på Axel Jansson, som tjänstgjort som organisatör inom distriktet under den största delen av året. 5 L. S. ha bildats. Utgifter och inkomster för denna agitation ställer sig som följer:

För resor 1,070: 35, för dagtraktamenten och löner 6,196: 75, diverse utgifter 279: 41. Dessa utgifter ha bekostats av L. S. med 3,171: 95, fri insamling 39: 38, och D. K:s utgifter 4,335: 18.

Av revisionsberättelsen framgick att inkomstkontot balanserat på 10,467 kr. 75 öre och utgiftskontot på 8,900 kr. 48 öre. Kassabehållning 1,567 kr. 27 öre.

Redogörelsen över Dala-Syndikalisten, som hittills utkommit i 3 nummer, föredrogs som inledning till behandling av frågan om denna tidnings periodiska utgivning. I detta syfte hade en del omröstningar redan företagits. Den efterföljande diskussionen, som blev ganska het, kom huvudsakligast att röra sig om de upplysningar om S. A. C:s ekonomiska ställning med hänsyn till den just nu startade dagliga tidningen *Arbetaren*, vilka framfördes av Rud. Holmé och Carl Pettersson med en vädjan från det nyss avhållna C. K.-mötet, att konferensen måtte förklara frågan om Dala-Syndikalistens utgivning som hel- eller halvveckotidning vilande till dess Arbetarens ekonomi har säkerställts. Ifrågavarande vädjan från C. K. motiverades med hänvisning till uppgifter om S. A. C:s ekonomiska ställning som genom cirkulär, i annat sammanhang, kommer att delgivas S. A. C:s medlemmar inom de närmaste dagarna. Konferensen beslutade emellertid att avslå C. K:s vädjan och att Dala-Syndikalisten skall utkomma så ofta sig göra låter fr. o. m. den 1 april och därefter en gång i veckan.

Offerter för dess tryckning förelågo dels från Federativ, dels från kommunisternas tryckeri i Borlänge. Konferensen beslöt, att D. K., efter att ny offert infordrats från Federativ, skall sända frågan till allmän omröstning inom distriktet. Lönerna fastställdes till detsamma som för S. A. C:s övriga funktionärer. Valet av funktionären skall ske genom allmän omröstning inom distriktet.

Frågan om agitationen inleddes av S. A. C:s organisatör som bragte frågan på tal i hela dess vidd ifrån ekonomisk synpunkt. Andra talare hävdade att man borde söka andra vägar för agitationens bedrivande än jämt vädja till portmonnän. Dessa andra vägar ha alltid förts på tal men efterlyses fortfarande. D. K. fick i uppdrag, att av de resurser, som kunde ställas till dess förfogande söka åstadkomma bästa möjliga resultat.

I anledning av en korrespondens som förts mellan distriktets organisatör och en funktionär i Sv. skogs- och lantarbetareförbundet föreslogs, att D. K. borde undersöka riktigheten av vad som i denna sak framkommit. Konferensen beslöt, att fritaga S. A. C:s, A. U. och D. K. för allt ansvar i ifrågavarande korrespondens och vad därmed sammanhänger och överlät åt distriktsorganisatören att själv svara för ifrågavarande korrespondens.

Efter att ytterligare några frågor av mindre allmänt intresse behandlats, beslutade konferensen, att förlägga D. K. till Ludvika.

—e.

Nöjesfält vid Djurgårdsbrunnsviken.

Regeringen har beslutat om markupplåtelse.

Regeringsbeslutet om markupplåtelse för ett nöjesfält vid Djurgårdsbrunnsviken, vilket beslut, såsom redan omnämnts, går i gynnsam riktning för projektets realiserande, avser enligt vad T. T. erfarit, ett område av cirka 26,500 kvm., beläget mellan livdragonernas kasernetablissement och diplomatstaden. Från detta område hade byggnadsstyrelsen i sitt nyligen refererade yttrande föreslagit, att omkring 1,500 kvm., gränsande intill diplomatstaden, skulle undantagas. Djurgårdskommissionen har bemyndigats att i samråd med byggnadsstyrelsen teckna kontrakt med Mälarens turisttrafikförening om områdets uthyrande till föreningen under en tid av tillsvidare högst 10 år. Kontraktet skall underställas k. m:ts godkännande.

Ökad arbetslöshet i Västmanland.

VÄSTERÅS 8/1. (T. T.)

Läget på arbetsmarknaden i Västmanland [illegible] decemberrapport såsom fortfarande mycket mörkt. Inom samtliga industrigrenar konstateras ytterligare minskad arbetstillgång och ökad arbetslöshet. 5,626 ansökningar om arbete ha inlämnats av 5,582 arbetssökande personer. Av 549 tillgängliga lediga platser ha 479 tillsatts.

Driften vid Mariebergs sågverk återupptaget.

HÄRNÖSAND 8/1. (T. T.)

Driften vid Mariebergs sågverk, som legat nere sedan november, kommer att återupptagas denna vecka. Ett 60-tal av sågverkets arbetarestam kan dock icke beredas arbete.

Hjälpverksamheten till Ryssland.

Gottlands länshjälpskommitté för det hungrande Ryssland har intill den 1 januari kunnat inleverera kr. 7,835 kontant och 43,420 kg. spannmål. Detta torde vara det relativt mesta både vad kontanter och spannmål angår, som insamlats från någon landsända.

Driftsinskränkning.

SÖDERKÖPING 8/1. (T. T.)

På grund av minskad ordertillgång vid marmorbruket i Kolmården har bruksledningen f. o. m. 9 dennes inskränkt arbetet till 4 dagar i veckan. Arbetet i verkstadsbrotten kommer emellertid tills vidare att pågå hela veckan.

Spritbeslagen i Göteborg under fjolåret.

GÖTEBORG 8/1. (T. T.)

Enligt av Ny Tid företagen undersökning ha tullmyndigheterna i Göteborg under det sistförflutna året beslagtagit 3,000 à 3,500 liter olika slags sprit och vin.

Eldsvåda i ladugård.

LYSEKIL 8/1. (T. T.)

I lördags afton utbröt eld i en ladugård, tillhörig lantbrukaren S. Nicklasson i Tessene. Ladugården nedbrann. 13 nötkreatur, 3 hästar och en del småkreatur och fjäderfä innebrändes. Det brunna var försäkrat för 20,000 kr. Elden tros ha uppstått genom kortslutning.

I Södra Folkets hus

fortsätter Stockholms Ungsocialistiska klubbar sina söndagsmöten med ständigt stor tillslutning.

I går kväll kl. 8 talade Axel Andersson där över ämnet: "Vad är religion?". Efter inledningsföredraget följde en ytterst livlig och lång debatt. I denna deltogo bl. a. Elving, Erik Lindkvist, Gust. Svensson och Orvar Björklund. Debatten var saklig och avslöts vid 12-tiden.

KONST OCH TEATER

Operan. I dag måndag ges kl. 6,30 en ungdomsföreställning till matinépris, varvid uppföres Konung för en dag. De mera framträdande rollerna innehavas av fröken Söderman, fröken Gustafsson, hrr Strandberg, Lennartsson, Molin, Wallgren, Grafström m. fl.

Dramatiska teatern. Premiären på Gü F[illegible]li med friherrinnan Ellen Cederström i titelrollen framflyttas till onsdagen den 11 d:s.

Svenska teatern har på fredag premiär på "Äktenskapets skärseld", komedi i 3 akter av Ladislaus Lokatos. Översättning och regi av Gunnar Klintberg.

S. J:s sparsamhetsprinciper. En framställning om fraktlindring på Statens järnvägar för distribution av spannmål och ärter, insamlade under den s. k. kyrkliga offerveckan till lindrande av nöden inom landet, avstyrkes hos regeringen av järnvägsstyrelsen, under motivering om "nödvändigheten av en affärsmässig avgränsning mellan järnvägsekonomien och samhälleliga synpunkter, som ej stå i direkt samband med järnvägsdriften".

— + —

Det förefaller som järnvägsstyrelsen dock skulle ha mera givande fält för sitt sparsamhetsnit, spara exempelvis på antal och avlöning åt högre tjänstemän [illegible] förvaltningen av S. J.!

Ett intressant geologiskt fynd har i dagarna gjorts på Gräns egendom i Holsjunga socken i södra Västergötland. Disponent E. Fredriksson i Ätrafors har nämligen, enligt vad som meddelats till Hallands Nyheter, anträffat det ytterst sällsynta mineralet euxenit, inmängt i fältspat. Sveriges geologiska undersökning, som underrättats om fyndet, har anmodat disponent Fredriksson att forska vidare i saken. Euxenit, som är radiumförande, lär icke förut ha anträffats i Sverige.

Karlsviks järnverk ned[illegible]

[illegible] slutet av [illegible] vecka ne[illegible]ten. Härigenom bli 100-tals arbe[illegible] utan arbete.

Arbetaren säljes.

GÖTEBORG.

I Göteborg kommer t. v. tidningen Arbetaren att försäljas hos nedanstående cigarraffärer:

S:t Pauligatan 1.
Borgaregatan 10.
Torggatan 3.
Postgatan 55.
Kaserntorget 6.
Husargatan 2.
Södra Allégatan 5.
Mellangatan 2 B.
Vegagatan 5.
Masthuggstorget 4.
Stigbergstorget 3.
Karl Johansgatan 58.

Gynna dessa affärer.

Prenumeration kan ske genom posten eller hos L. S. tidningskommitté, 1:sta Långgatan 6, 2 tr., samt cigarraffärerna Mellangatan 2 B, Södra Allégatan 5 och Kaserntorget 6.

VÄSTERÅS.

Tidningen Arbetaren säljes i Västerås å följande platser:

E. Bergman, Kiosken Emausgat.
Schorts Cigarraffär, Stora gatan 2.
Larssons cigarraffär, Lekandria.
Cigarraffären, Stora gatan 2 H.
Holmbergs cigarraffär, Stora gatan.
Björklunds cigarraffär, Stora gat. 14.
Hilda Larssons cigarraffär, Stora gatan 15.
Hj. Anderssons cigarraffär, Stora gatan 29.
Wiktor Olssons cigarraffär, Stora gat., hörnet av Köpmangatan.
Teckla Welins cigarraffär, Stora gatan 58.
Cecilia Holmbergs cigarraffär, Köpmangatan 5.
Gertrud Wides' cigarraffär, Floragatan 23.
Ceders, Hammarby.
Andersons, Hammarby.
Nyvelins, Malmabergsgatan.

LINKÖPING.

I Linköping säljes Arbetaren å följande platser:

Tidningskiosken, Stora torget.
O. Anderssons cigarraffär, Hunnebergsgatan.

KATRINEHOLM.

De cigarraffärer, som i Katrineholm sälja Arbetaren, äro:

Arvid Mård, Storgatan 27.
Arvid Mård, Landsvägsgatan 11.
Attil Malmberg, Kungsgatan 8.
Edvin Jansson, Köpmangatan 16.

KAMERABILDER

KOLINGENS INTRÄDESTAL.

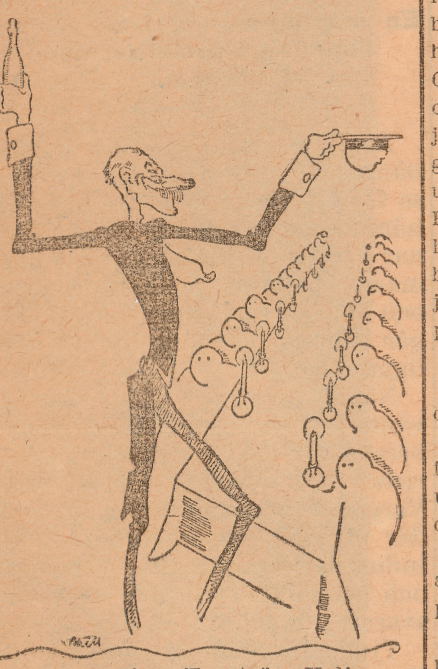

Albert Engström, Kolingens pappa, kommer antagligen att inväljas i Svenska akademin, meddelas i pressen.

"Morjens, grevar och baroner!
Jag har inga miljoner,
men för mina sista stålar
har jag skaffat mig ett pund.
Jag har köpt det av en känning,
som jag tror är västmanlänning,
vi har halsat detta kvarter
i en port i Hagalund!

Ära vare glad för ruset!
Brännvinet och Ljunglövssnuset
ha förskaffat mig en plats i
detta litterära gäng.
Plats för Albert Engströms koling!
Han är ingen vanlig spoling,
som för brännvinsdoktorn krusar.
Fan, man är väl ingen dräng!

Det har ingen nöd och fara,
[illegible] kan man nubben klara
[illegible] fuller
[illegible]
[illegible] något ska[illegible]
[illegible] är ganska liter-är!"

S—n.

*

FARBRÖDERNA SÄMJAS.

Om Malmö arbetare förlorat förtroendet för herrar Nils Persson och kumpaner, så har det borgerliga förtroendet för dem blivit så mycket solidare. Vid ordförandevalet i stadsfullmäktige valdes Nils Persson praktiskt taget enhälligt till ordförande.

Som ett led i återställandet av sämja och gott förhållande med de bråkiga elementen därnere beviljades av stadsfullmäktige 90,500 kr. till nödhjälpsarbetena.

*

SEMESTERPENGARNA VID "PUMPEN".

— Nog kan man bli alldeles fly förbaskad!

Det var en av Aktiebolaget Pumpseparators permitterade arbetare, som talade, och en alltid nyfiken skribent, som hörde på. Den permitterade fortsatte.

— Jag har nu i månader gått och väntat på min semesterkova — men ännu har jag inte sett till röken av den. Frågan har, som du kanske vet, varit föremål för förhandlingar och trassel i det oändliga, och arbetsgivarna tolkade gällande avtal så, att de ej behövde betala några semesterslantar. Saken gick till skiljedom, och denna utföll till arbetarnas förmån. De, som arbeta vid "Pumpen", ha redan fått bidraget — men vi permitterade få suga på ramarna.

— Kanske förhåller sig saken så, att det ej är riktigt klart, att de permitterade ha rättighet till semesterpengar?

— Nu är du dum, gosse. Den, som är permitterad, har ej fått avsked från sin anställning. Han är fortfarande i bolagets tjänst, fast han ej för tillfället kan få jobb. Behöver bolaget så en liten handräckning, står hans arbetskraft genast till disposition. "Brunte" säger: "Gack!" och han går, och "Kom!" och han kommer. Hans betyg äro deponerade på bolagets kontor. Systemet innebär stora fördelar för bolaget. Får man beställningar — och det inträffar ju då och då — så har man alltid kvalificerad arbetskraft att tillgå.

— Och nu vill ni permitterade?...

— ... ha ut vår lilla semesterslant. Ja, så ligger landet! Det rör sig ju inte om några stora summor: bara fyra dagars avlöning. Men du vet: för den, som ingenting har, betyder även en blygsam summa ganska mycket. Semesterpengarna utbetalas i regel vid midsommartiden, men vi ha nu passerat årsskiftet utan att se till ett enda rött öre. Det är sant att vår semester blivit lång, men ersättningen för densamma är plus minus noll. Jag trodde, att julen skulle bereda mig någon angenäm överraskning i det fallet. Men nix... Saken är alldeles klar: både juridiskt och moraliskt. Juridiskt har skiljedomen utfallit till vår förmån. Och moraliskt — om man nu skall tala om moral i ett fall som detta — anser jag, att vi permitterade göra bolaget en god tjänst att stå kvar i anställningen utan att därför tynga ned lönebudgeten... Härigenom kan man för billigt pris bibehålla organisationen, vilken sålunda ej behöver brytas ned. Den förmånen kan ju alltid vara värd fyra dagars avlöning pr man...

— — —

Ingenting syntes vara att invända mot detta resonemang.

Alla rimliga hänsyn tala för, att semesterpengarna för länge sedan borde vara utbetalade. Vi låta därför frågan gå vidare:

Kommer semesterpengarna för år 1921 att utbetalas till Aktiebolaget Pumpseparators permitterade arbetare?

Om så är fallet: när ungefär kan denna utbetalning väntas äga rum?

Smasken.

Svenska och Amerikanska Arbetskläder
Lägsta pris!
Strumpor från 75 öre.
Kostymer från 38 kr.
Överrockar från 35 kr.
Gosskläder i alla åldrar fr. 18 kr.
Skjortor från 3 kr.
M. m., m. m.
Reel och human behandling.
NYA BEKLÄDNADSAFFÄREN
Hötorget 14.

*

DAGSFRÅGOR.

Prinsessan Mary Karadja väntas till Stockholm, där hon planerar en serie spiritistiska seanser.

Ni, som känner väl till andevärlden:
är den lik den jord, som vi bebo?
Enligt vad ett spöke påstår, lär den
vara mycket bättre. — Och det vill jag tro!
Blir en ängel utan jobb så får han
tjugo kronor varje dag i understöd.
Det är klart, att där förträffligt mår man
och att där man slipper lida nöd.

Jag har hört, att himmelens orkester
proklamerat strejk en enda gång.
Den fick genast påökt. Himlens fester
firas nu som förr med spel och sång.
Ty Vår Herre är en hygglig herre
som har hjärta för en ängels nöd.
Här på jorden är det faktiskt värre:
[illegible] bröd.
[illegible]
Kanske ljuger ryktet något litet?
Kanske har en ande det ej fullt så bra?
Kanske känner man till nöden, slitet
i S:t Petrus rike ganska bra?
Det är frågor, som ni säkert klarar
av helt lätt med kunglig elegans!
Något spöke finns det väl, som svarar
vid er första, spiritistiska seans.

S—n.

*

PROCESS OM GUDS HUS!

Kopparbergs häradsrätt ha dömt platsens s. k. pingstvänner för inbrott i baptisternas lokal vid tre olika tillfällen till 45 kronors böter och utbetalande av 147 kr. i rättegångskostnader. De ha förstås praktiserat sig in blott i det goda syftet att tala med Gud i lokalen, vilken omständighet väl också betraktats som förmildrande omständighet.

*

FÖREDRAG OM DEN RYSKA LITTERATUREN.

Vid möte, anordnat av Kungsholmens ung. soc. klubb i S:t Erikssalen, S:t Eriksgatan 21, på tisdag kväll kl. 8, kommer Waldemar Nordh att tala om den ryska litteraturen.

*

SKALL ARBETAREN HA IDROTTSAVDELNING?

Ytterligare några inlägg.

På ovanstående fråga vill jag svara ett obetingat nej!

Av en tidning sådan som Arbetaren vore det ovärdigt att avstå en eller flera spalter åt en sådan osund rörelse som idrottsrörelsen. Vore denna rörelse vad den borde vara, nämligen sund, och till höjande och stärkande av människans fysiska hälsa, då skulle undertecknad vara bland de första att giva sitt bifall. Men då nu så icke är förhållandet, bör icke heller vår tidning ägna några ord åt den, utan med tystnadens förakt behandla de privilegierade "latmaskarnas" egen organisation.

Kroppsarbetare.

Angående frågan i tidningen från den 3/1 om vi skola i tidningen intaga sportreferat och dylikt, vill jag säga några ord. Samtidigt vill jag rikta några allvarliga ord till kamrater landet runt — någon humor bliver det sålunda ej. — Undertecknad är ej motståndare till en sund idrott som idkas på förståndigt vis för kroppens bästa. Men på det sätt sporten i allmänhet bedrives bliver den endast ett rekordjäktande och en strid, individerna emellan, om den stora äran samt om vem som skall inneha de flesta medaljerna. Den ena vill vara värre än den andra. De fråga knappast efter om de bliva fördärvade både till liv och lem. Sådan idrott är naturligtvis i högsta grad att avråda ifrån. En människa kan för all del idka litet sport, såväl för sin hälsa som för sitt nöjes skull, men om sådant är det alldeles onödigt att skriva, och om medalj- och pokalhungrande sportidioters bravader är det under vår värdighet att skriva ett enda ord. Skola vi då ha någon spaltranson åt segrarna och nederlagen på Stadion, i boxarringen och på andra liknande platser? Jag anser Arbetarens spaltutrymme för dyrbart att användas till referat av sportfåneri och dylikt. Vi arbetare ha annat att tänka på, än att sparka benen av varandra, vi bliva nog sparkade ändå litet var i kampen för brödbiten), eller att med en knock-out eller uppercut forma om luskulan på en medmänniska i sådan grad, att hans närmaste anhöriga ej känna igen honom. Varför skola vi då, när vi själva ej böra befatta oss med dylika ärofulla saker; offra papper och trycksvärta m. m. på dylikt? Kamrater, låt oss i stället offra all vår fritid på organisationens bästa och framgång, samt på vår egen skolning, av vilken vi aldrig kan få för mycket. Det är den idrott vi arbetare bör och måste arbeta för. Angående idrottsreferat, ser det snart sagt ut, som ej en enda tidning hade annat att skriva om än idrott och åter idrott. Låt dem, som helgat hela sitt liv åt sportfåneriet använda sig av dessa avisor, som ej ha annat att skriva om, men bespara vakna och målmedvetna arbetare från allt idorttsskriveri. Vi ha andra intressen, vilka säkert komma att taga vår tidnings spaltutrymme i anspråk.

Med kamratlig hälsning
L. S:are i Sundbyberg.

Irlands sjuhundraåriga slaveri.

(Forts. från sid. 1).

det med invandrande normanner. Denna terror framkallade naturligtvis revolter, som emellertid alla dränktes i ohyggliga blodbad. Gång på gång gjordes resningsförsök, som lika regelbundet nedslogs med samma blodiga brutalitet.

Så går århundrade efter århundrade. Fram på 1800-talet genomförde Pitt en "union" mellan Irland och England, som bringade en aning om lättnad. 1803 gjordes dock ett förnyat försök till resning mot det engelska herraväldet, men slogs ned som alla de föregående.

Den utsugning den fattiga bondebefolkningen utsattes för från jordägare och stat i gemenskap är historiskt namnkunnig och ett förfärande vittnesbörd om det brittiska imperiets hänsynslösa brutalitet. Befolkningen, som på mitten av adertonhundratalet stigit till något mer än 8 miljoner människor var till den grad utmärglad och svältfödd att när potatissjukan drabbade patatisskörden (hela underklassen levde huvudsakligen på potatis) så utbröt en hungerepidemi, som kostade mer än en miljon människor livet. Till den grad vanvårdade England sitt lydland. Det uppstod nu en oerhörd utvandring till Amerika och inom fyra årtionden hade folkmängden sjunkit till 4,300,000.

Strävandet efter nationell oavhängighet blev emellertid allt starkare och starkare. England tvingades till en del eftergifter, men dessa voro otillräckliga! År 1905 upprättades Sinn-Fein, en organiserad oavhängighetsrörelse, som England, trots all blodig förföljelse, aldrig kunnat övervinna och som slutligen blivit England övermäktig.

Den 21 januari 1919 sammankallade denna organisation ett irländskt parlament och detta proklamerade upprättandet av den irländska republiken med Eamon Valera som president. Den engelska regeringen med Lloyd George i spetsen, har sedan dess fört ett blodigt krig mot de irländska oavhängighetssträvandena. Fängelserna ha fyllts med fångar och gatorna ha översållats med nedskjutna. Irländarnas motstånd växte emellertid från dag till dag, och under trycket av det sig allt mera tillspetsande inbördeskriget, måste Lloyd George slutligen bekväma sig till att inleda underhandlingar med rebellerna. Den 6 december träffade slutligen majoriteten av de irländska representanterna ett avtal med Lloyd George om en överenskommelse, som skulle giva Irland en utsträckt självbestämningsrätt, om än icke fullständig oavhängighet, och göra slut på inbördeskriget.

En del av delegationen, till vilken De Valera sällade sig, var emellertid missnöjd med överenskommelsen, och ville fortsätta kampen tills full oavhängighet vunnits. Denna del har nu lidit nederlag vid det irländska parlamentets sammanträde, vilket beslutat med 64 röster mot 57 att antaga förslaget. Som följd härav har De Valera avgått som Irlands president.

Den oavhängighet, för vilken det irländska folket kämpat, betyder ju ingalunda utvidgandet av den sociala friheten för Irlands utsugna underklass. Den kommer att bli lika utsugen som hittills. Men om man tvingas att taga ställning för eller emot, så är det självfallet, att man ställer sig på Irlands sida. Även det politiska förtrycket är ett förtryck, och upphävandet av detta i nationellt avseende är dock en begränsning av förtrycket.

ARBETARENS
intresse för arbetarna
bör stödjas genom
prenumeration på
ARBETAREN

Silhuetter.

I.

EN "NAMNLÖS".

Sannolikt var han född på landsbygden, nånstans i Tjusttrakterna, tänker jag, men hade kommit till Stockholm vid mycket tidiga år. 1900 kunde han väl vara omkring fyrtio år, men verkade äldre, och hade ett sannt martialiskt utseende. Stora mustascher och grovt ansikte i övrigt, men ett par så vänliga och trohjärtade ögon, att man kände sig varm om hjärtat, när man mötte dem. Han sades heta Mogård, men kallades allmänt "den namnlöse" — av någon anledning, som jag aldrig lyckades utforska. Men en dag det andra inpå nyssnämnda århundrade, kom jag honom dock säkerligen betydligt närmare inpå livet, än något förut lyckats göra, och jag skall nedan berätta händelsen, som sedan vid upprepade tillfällen plågade mitt minne.

Men först måste jag likväl meddela ytterligare något, som hörde till hans rent yttre människa. Han var grovarbetare till professionen och umgicks med dem, ehuru han egentligen icke umgicks med någon. Något år av de sista på nittiotalet hade jag observerat att han hälsades synnerligen vänligt av Karolus, men jag märkte aldrig, att de yttrade något ord till varandra, ehuru de tydligen kände en stark inre sympati. En gång vid ett tillfälligt sammanträffande på Norra Bantorget, möttes deras händer i ett handslag, som uttryckte vad de innerst därmed ville ha sagt. Men icke ett enda ord yttrades högt.

Nåväl, efter denna lilla tillbakablick på en äldre period återvända vi till 1902, då rörelsen i och omkring Folkets Hus, enligt mångas förmenande, stod i sitt kraftigaste flor. Det rådde stark arbetslöshet på vintern i början av året, och offren brukade därför besöka folkets nya och vackra, med kärlek omfattade samlingslokaler, där föreläsningar och andra underhållningar i regel dagligen hölls. Där träffade jag ofta "den namnlöse", som hörde till de dagliga gästerna. Själv saknande annan existens än den pennans fria kärlek skänkte, brukade vi en och annan gång göra sällskap från hallen.

En kväll, det var för övrigt ganska sent, gingo vi därifrån, som vanligt samtalande om dagens händelser och den rörelse, som lågo oss båda ömt om hjärtat. Det var i mars månad och förskräckligt kallt. Man kunde icke med bästa vilja i världen hålla värmen. Därför fortsatte vi med synnerligen raska steg nedåt Gamla Staden. Jag märkte hela tiden, att det var något särskilt med "den namnlöse", och jag sporde upprepade gånger, men han skakade endast avvärjande på sitt väldiga huvud: "ingenting — — ingenting". Men jag förstod likväl, att han icke ville gå hem, utan sökte så länge som möjligt uppehålla mig — besynnerligt nog, så inbunden som han annars var mot alla — med en eller annan händelse ur sitt tidigare liv, särskilt under barndomen, "då man hade allt", som han uttryckte sig. Därför begynte jag misstänka, att han saknade bostad, och sporde därom rakt på sak.

Han skrattade till.

— Tror du det kan gå så långt — — sade han. Nej, åtminstone icke för mig, jag skall strax gå till mitt hemvist.

Avväpnad, släppte jag — kanhända med lättnad? — den tvåkrona jag länge gått och klämt på åter ned i överrocksfickans djup. Därpå togo vi avsked — han med en blick så tacksam och blid, att jag aldrig kan glömma den. Så gick han ett par, tre steg nedåt gatan, men stannade därpå häftigt och räckte mig åter handen:

— Jo, tack för din stora vänlighet — — sade han. — — Jag reder mig nog, må du tro.

Men påföljande dag var han borta från mötet klockan elva — och han förblev det. Ingen visste hans adress — ingen visste ens var han brukade inta sina måltider. Han efterlystes icke en gång — utan hem som han naturligtvis var — genom polisen. Men på våren flöt hans döda kropp upp i närheten av Nationalmuseum.

Sedan dess har jag många gånger vid ensliga stunder mött denna "den namnlöses" sista tacksamma och goda blick och ofta även givit den fattige min sista slant för att slippa den — —.

Junius.

Finland och det karelska äventyret

Faran för krig med Ryssland.

Det korelska äventyret — som upproret i öst-Karelen allmänt kallas — har föranlett socialdemokraterna att interpellera regeringen i lantdagen. Man önskade få veta vilka åtgärder regeringen vidtagit för att hindra aktivisternas värvnings- och uppviglingsarbete i landet och om regeringen kom att vidtaga åtgärder för att upprätthålla de fredliga förbindelserna med Råds-Ryssland. Interpellationen, som inlämnades före julhelgen, väckt omedelbart ont blod hos aktivisterna och i deras reaktionära pressorgan utöste man sina vredesskålar över socialdemokraterna och alla dem, som voro motståndare till att de finländska borgarna inblandade sig i det karelska företaget. Ett sådant inblandande står i strid med Dorpat-freden.

Karelarna kämpade för en helig sak, ropade man på detta håll. Och nu vill de fosterlandslösa och bolsjevikvänliga socialisterna förmena karelarna detta och förhindra "hederliga" borgare, att hjälpa dem i sin svåra belägenhet — men man glömde, att tillägga: som de finska aktivisterna uppviglat till uppror!

Statsministern Vennola besvarade interpellationen, på regeringens vägnar, i ett långt anförande. Han försäkrade, under högtidliga utfästelser, regeringens ärliga fredsvilja och tillbakavisade med förtrytelse det från ryskt håll framkastade påståendet, att Finlands centerregering skulle ha arrangerat den karelska resningen.

Vidare framhöll statsministern, att regeringen kom att upprätthålla neutraliteten. Han talade om, att 50 frivilliga finländska fribytare hade stoppats i Lieksa, då de skulle gå över gränsen, liksom en annan trupp på 30 man i Salmis. För framtiden hade regeringen de bästa föresatser och ingen utländsk makt skulle få föreskriva Finland, vad det hade att göra i karelska frågan. Men det är bara regeringslöften...

Väinö Tanner, som var en av interpellanterna, framhöll, att den autonomi, som Råds-Rysland beskärt öst-Karelen var en vrångbild av självstyrelse. Ryssland hade verkligen ej fyllt sina löften, dem som gavs i samband med Dorpat-freden. Sympati f:r karelarnas strävan till större självstyrelse hyste alla i kammaren, men det var ej detsamma som att godkänna vilka medel som helst för denna strävan.

Värvningsbyråer verkade, delvis i ljusan dag. Till Lieksa rullade dagligen järnvägsvagnar med folk, som därifrån sökte sig en efter en över gränsen. Stationsinspektorerna handhade insamlingen för Karelen och järnvägsstyrelsen garanterade medlens användande för avsett ändamål. Var detta förenligt med Finlands neutralitet?

Man gav varandra gliringar från höger och vänster. Och det vinglades hit och dit. Man var för att understödja upproret i Karelen med alla till buds stående medel, som Procopé uttryckte sig. Man var mot resningen, men hade ändå sympati för karelarna. Och på detta sätt fortsatte debatten under flera timmar utan att den gav något resultat, gav klarhet vad regeringen ämnade göra och vidtaga för åtfärder för att hindra de aktivistiska kretsarna att understödja de upproriska i Karelen.

Man kunde ju inget annat vänta av denna församling, som är lik alla andra parlament i vilket land som helst.

Historien avklarades med enkel övergång till dagordningen. Men kommer Finland att bevara freden med sin östliga granne? Visserligen talades det om fred och neutralitet, men det var icke nog, ty det talades icke om de åtgärder, som skulle garantera för detta fredens löfte. Och därför måste man konstatera, att det står de finska aktivisterna fritt, på samma sätt som det gjorde för de svenska under den finska revolutionen, att understödja och hjälpa karelarna. Och så länge detta får fortgå, vet ingen vad som kan hända. fredens sköra trådar mellan Finland och Ryssland.

Men vi får hoppas, att så icke skall ske, utan att Finlands arbetarklass skall vara nog mäktig att tysta ner alla aktivistiska krigsskramlare — och höja fredens fana över alla krigiska äventyr — trots allt.

Det synes som, det kritiska läge, som tillspetsats genom resningen i Karelen, skulle i någon mån bidraga till att ena den splittrade och söndrade arbetarklassen, ena den till gemensam kamp mot krigsaktivisterna och för fredens bevarande.

I denna anledning har styrelsen för Finlands socialistiska arbetarparti genom ett öppet brev inbjudit Finlands socialdemokratiska parti till gemensamt samarbete på följande villkor:

1) att Finlands socialistiska arbetarparti och Socialdemokratiska partiet måtte forma en gemensam front för hindrande av det krigståg mot Råds-Ryssland, som av borgarklassen planeras;

— — —

3) att vardera partiet beslutsamt kämpar för att tvinga Finlands regering att tillbaka till finländska sidan återkalla alla de trupper, som har övergått till Karelska kommunens område och kanske även erövrat en del gränsbyar därstädes.

Då detta skrives har icke soc.-dem. partistyrelsen avgivit sitt svar på nämnda brev. Men vad eder korrespondent har sig bekant, kommer styrelsen för det socialdemokratiska partiet att acceptera förslagen om samarbete under vissa villkor. Vad dessa kommer att bli är mig icke bekant.

Skall detta steg till samarbete, som tagits från kommunisternas sida leda till praktiskt resultat, kommer det utan tvivel att stärka den finska arbetarklasens positioner betydligt i den kamp som den i dag har att utkämpa mot en brutal, hänsynslös och väl beväpnad borgarklass.

Må denna förhoppning icke komma på skam! Må den bli en verklighet!

A. J.

Offentligt tack.

Ett hjärtligt tack till alla kamrater vid Nydal och Hallstavik för de pengar, jag fått mottaga till julen.
Medlem 4152 G. Flod.

Härmed frambäres vårt vördsamma tack till alla, som bidragit till Sagostundsbarnens julgransfest.
Västerås 1 januari 1922.
Sagostundskommittén.

Ett hjärtligt tack frambäres härmed till alla och envar, som bidragit till den välkomna gåvan av kr. 236:35, jag vid min make Edvard Sundstedts bortgång genom Deje L. S. emottagit.
Lunne den 2/1 1922.
Conny Sundstedt.

De vitas barbari i Finland skildrat av en frigiven.

Kapitalistlakejernas hämnd på revolutionens män.

Hälsingfors i januari.

För en del blev julglädjen i Finland stor, nämligen för dem som fingo hälsa en kamrat, en vän, en make, en far välkommen till friheten och livet... Det var en stor högtidsstund — som många längtat efter under alla dessa långa, tunga och mörka år — när de frigivna kamraterna och revolutionsledarna efter juldagarna återfingo friheten. Men glädjen skulle varit ännu större om samtliga, som dömts för deltagande i revolutionen, frigivits. Men de som hava makten äro mycket försiktiga med denna välsignelse. Under det gångna året har då och då regeringen frigivit några av de dömda revolutionärerna och nu hade den öppnat tukthusportarna för 16 av de s. k. ledarna. Bland dessa var den kände järnvägsledaren Jalo och flera andra, vilka spelat en framstående roll inom den finska arbetarrörelsen och revolutionen. —

Undertecknad har varit i tillfälle att samtala med en av de frigivna kamraterna, en av dem som först dömdes till döden och sedan benådades till 10 års tukthusstraff och transporterats från det ena fånglägret till det andra under dessa 3 år och 8 månader, han varit den finska republikens politiska fånge för delaktighet i den sociala resningen 1918.

Jag kan icke presentera min sagesman av den anledningen, att han är villkorligt frigiven och måste därför vara mycket försiktig så att den politiska polisen icke kan ertappa honom för något brott. Ty det är ett mycket stort brott här i Finland, att blotta de vitas gärningar och dem, som genom sina brott äro fläckade med blod och skam.

Men nu till intervjun!

— Hur var rättskipningen vid den statsförbrytelsedomstol, som handlade Edert mål och dömde Eder till döden? löd min första fråga.

— Den var mycket primitiv: den saknade allt som bör höra till judiciell ordning och norm för att nu icke tala om rättvisa och humanitet. Den tilltalade fick icke ens anföra något till sitt försvar eller tillbakavisa åklagarens grundlösa anklagelser. Var det någon som försökte, blev han nedtystad av domaren med en rå svordom och ett hårt knytnävslag i bordet, ibland hände det att den tilltalade blev slagen för munnen eller i huvudet av vakten. De tilltalade vägrades framlägga betyg med goda vitsord från sina arbetsgivare. Inget sådant som talade för att den anklagade varit en hederlig och ordentlig människa tog statsförbrytelsedomstolen hänsyn till eller tog under sin prövning. Men däremot voro sådana rapporter, som tillvitade den anklagade all slags brottslighet i samband med revolutionen, och för att han på ett eller annat sätt deltagit i arbetarrörelsen, kärkomna. Dessa rapporter, som voro upprättade av skyddskåren och borgarna, voro grundade på oriktiga eller falska uppgifter. Något juridiskt rättegångsbiträde fick icke den anklagade, mig veterligt, säger min sagesman och tillägger:

— Av en sådan rättsordning, som dessa domstolar voro grundade på, hade man inget annat att vänta än alla dessa orättfärdiga klassdomar, som avkunnades i tusental.

— Vad säger ni om fånglägret i Hennala?

Min kamrat sitter fundersam en stund, och tittar ned på sina händer som han flyttar av och an på bordet och så lyfter han sitt huvud och säger:

— Det var en hård upplevelse för alla dessa olyckliga kamrater som hamnade i detta "Inferno": de vitas helvete. Dit kommo 2,000 tillfångatagna kamrater från Kotka, 50 man i varje järnvägsvagn, där utrymmet var så dåligt, att vi knappast kunde röra oss. Och till allt elände fanns det ingen bekvämlighetsinrättning, då fångarna sökte sig en sådan blevo de slagna med piskor som liknade den engelska niosvansade katten, med den skillnaden att dessa piskor voro försedda med tre snärtar. Två fångar blevo skjutna under resan och en avlivades vid framkomsten för att de sökte efter något ställe där de kunde göra sina behov. Vi föstes samman som djur, halvnakna och i trånga lokaler utan den minsta tillstymmelse till sängkläder. De som kunde finna en sten till huvudgärd, kände sig riktigt belåtna.

— Arkebuserades någon? avbryter jag med en ny fråga.

— Ja många. Men först pinades de ohyggligt. Först fingo de kläda av sig nästan nakna. Kvinnorna fingo behålla sina underkjolar och männen sina skjortor, seda fördes offren in i särskilda rum och piskades och misshandlades på det grymmaste sätt. I dessa rum, som voro avsedda för 6 personer, stängde man in 28. Där fingo de vistas en vecka nära nog utan mat. På kristi-himmelfärdsdag verkställde de vita bödlarna sin hemska gärning: De mördade då 173 kvinnor och ett betydligt större antal män. Utan dom och rannsakning! Och dessa dödades på ett sådant sätt, att deras anhöriga icke skulle kunna känna igen dem. Bland de mördade kvinnorna voro många helt unga, troskyldiga flickor, som icke nått tjugoårsåldern. Inalles mördades på detta sätt 2,000 i Hennala fångläger.

— Hur var det med de hygieniska förhållandena?

— Under all kritik. Det knappa utrymmet i kasärnerna var olidligt. Under hela sommaren fingo fångarna skifta underkläder en enda gång och löss och all annan ohyra frodades alldeles ohyggligt.

— Läkare- och sjukvården? hur var det med den?

— Det hände ofta att vakten sköt in genom fönstren om någon fånge visade sig där och då någon blev sårad eller sjuk på detta eller annat sätt fick han ingen läkarevård, enär sådant i början av fängelsetiden var förbjudet att anmäla. Och sedan, när den stora dödligheten, som i de flesta fallen förorsakades av hunger, tilltog, var det icke tänkbart att bringa hjälp åt alla som voro i behov av sådan. De flesta fingo dö där de befunno sig... Och fångarna voro så utmattade, att de själva icke förmådde bringa någon hjälp åt sina kamrater.

— Var dödligheten stor bland fångarna i Hennala?

— Den första tiden dog det c:a 14 pr dygn och mot slutet av sommaren dog ungefär 100 pr dygn. Det var en hemsk tid: den som icke själv upplevat det, kan icke göra sig den svagaste föreställning om hur det var...

— Hur var bevakningen?

— Den var mycket godtycklig och brutal på alla sätt och vis. Fångarnas tillhörigheter stal man och sålde sedan. Vi, som dömts till döden blevo den 20 okt. förflyttade till Viborg och här var behandlingen nästan ännu värre och hårdare. Så misstänktes bl. a. fångarna för att ha vapen och det företogs noggrann undersökning hos de dödsdömda med resultat att man icke fann några vapen. En bland de värsta av fångknektarna var Lindell. En dag fick han se att en fånge läste i en tysk roman och då han fick veta att boken tillhörde Uksila och [illegible] han utlånat den, hotade Lindell att [illegible] U. och satte revolvern intill hans huvud. Uksila behöll dock sin sinnesnärvaro och sade hel lugnt, att man äger ingen rätt att skjuta fångar utan vidare. Då Lindell icke tog bort revolvern slog U. bort den med handen och kulan gick in i väggen. Fångknekten förde då bort U., under hot med revolvern samt stängde in honom i en mörk källare med dubbla dörrar och mellan dessa sattes en madrass så att hans klagorop icke skulle höras ut. Då Lindell kom tillbaka, hotade han att skjuta en annan fånge vid namn A. Blomqvist eller att stänga in honom i samma cell som U. därför att han titat i fönstret för att se vart U. fördes.

— Vi lyckades, fortsätter min interlokutör, anmäla saken för d:r Rinikainen. Han hänvände sig till major Wennerström, men denne ville icke ge några upplysningar vart man fört Uksila. D:r Rinikainen reste då till Hälsingfors och lyckades utverka hos högre myndighet en skriftlig befallning om att U. skulle återföras till sina cellkamrater. Så skedde också när Rinikainen återvände med papperen. Uksila hade då vistats i sitt pinorum i tre dygn utan mat och vatten, och var mycket medtagen efter denna medeltidstortyr.

— I samma källare hade tidigare två politiska fångar pinats till döds genom att lämnas utan mat och vatten. Den ene dog efter 14 dygn och den andra efter 16. Nu var det meningen att Uksila skulle mördats på samma hemska och omänskligt grymma sätt. Men tack vare d:r Rinikainens mellankomst räddades han undan sina hämndlystna och blodtörstiga bödlar...

— Under den korta tid vi vistades i Viborg, verkställdes 14 dödsdomar, i ett stall vid Kejsargatan. När de dödsdömda fördes bort blev en av fångarna skjuten på torget då han vägrade att gå längre, och där fick han ligga till allmänhetens beskådan medan de andra fördes bort.

— Satt ni på Sveaborg också.

— Ja. Dit flyttades vi den 18 nov. Och alla vi som voro dödsdömda sattes in i kasern n:r 18. Det var en s. k. skyddsvall, som var övervuxen med jord och gräs, och uppförd av svenskarna på 17-hundratalet. Hit fördes dödsdömda från hela landet för att skjutas. Vi sutto 20 och 30 i varje cell. Att dessa celler voro olidliga på alla sätt och vis framgår bl. a. av [illegible] det fanns inga bekvämlighetsinrättningar utan fångarna fingo göra sina naturbehov genom de gallerförsedda fönstren bäst de förmådde. Som vi satt och väntade på att våra dödsdomar skulle verkställas blevo vi benådade, en del till 100 års tukthusstraff och andra till livstids sådant, dels tack vare de svenska arbetarnas opinionsrörelse.

— Ni hade ju själasörjare i fånglägren?

— Ja, det hade vi, säger min interlokutör och skrattar, men det var inget med dem. Som till ex. pastor Unila, som vistades en tid i Viborg och Sveaborg, som yttrade en gång till fångarna, att de hade föga hopp om att få behålla sina liv och om de så fick göra, kommo de aldrig att återfå sin frihet. Vid ett annat tillfälle yttrade samma pastor, att minst 3,000 röda måste ännu skjutas innan Finland kunde få lugn och ro...

— Hur var förhållandena på Ekenäs?

— Ekenäs är ett av de värsta fångläger jag haft äran att gästa på det vita Finlands välvilliga tillskyndan. Fångarna blevo här oskyldigt dömda för disciplinbrott, på fångvaktarnas falska angivelser. Så blev 8 fångar dömda till 3 dygns vatten och bröd samt med 6 månaders ökning av sin strafftid. Då ingen gjort sig skyldig till detta brott, överklagades domen hos fångvårdsstyrelsen och J. K., men svaret blev att fångar som dömts för disciplinbrott äga ingen rätt att anmäla besvär över sådana domar; och kunde därför klagan icke tagas under prövning. På så sätt kunna aldrig de orättvist dömda fångarna få rättelse, utan måste de finna sig i det lagliga godtycke som dikteras av en brutal fängelseregim. Då J. O. var på inspektionsbesök, anmälde fångarna saken för honom, och han undersökte protokollet, som var fört då nämnda fångar dömdes, och fann att det icke var angivet för vad man dömt de 8 fångarna. Han lovade emellertid att göra vad på honom ankomme för att få rättelse i det skedda.

På den mekaniska verkstaden, där ett antal fångar arbetade, blev flera dömda till disciplinstraff för en sådan ringa förseelse som att de tittat på klockan, som hängt på väggen, men tillhört någon annan fånge. För denna förseelse dömdes de en gång att mista sina besparingspenningar och adra gången till strängare straff: vatten och bröd samt påökning av strafftiden o. s. v. Detta är bara ett par ex. på hur fångvaktarna försöker göra livet så trist och hårt som möjligt för de politiska fångarna.

— Varje vecka dömdes ett stort antal fångar för disciplinbrott, som de i flesta fall aldrig begått, säger min sagesman till sist, vilket framgår av alla de klagoskrifter som dagligen tillställts fångvårdsstyrelsen och andra högre myndigheter.

Det är nutidens civiliserade barbari som sitter i högsätet. Det är Finlands svartaste skamflöde. Den måste bort!

I nästa korrespondens skall jag nämna något om hur de dödsdömda uppträdde och dogo.

Viktor Brand.

SÖDERTÄLJE.

OBS.!

Matvaruaffären

Garvaregatan, Södertälje.

Kött, Fläsk och övriga Charkuterivaror.

Alla slag av

FRUKT och GRÖNSAKER.

KONFEKT[illegible]

REELA VAROR.

Ändringar beträffande nattågen.

Tidigare ankomst till Centralen vissa tåg.

Skriftväxlingen mellan generalpoststyrelsen och järnvägsstyrelsen angående omläggning av ankomsttiden till Centralen för vissa nattåg har nu föranlett en ny svarsskrivelse från statsjärnvägarnas sida.

Järnvägsstyrelsen framhåller till en början, att en omläggning av ankomsttiden till Stockholm för det tidigare nattsnälltåget från Malmö samt för nattsnälltågen från Kristiania och Göteborg redan under innevarande tidtabellsperiod skulle medföra så vittgående rubbningar av tågplanen för stora delar av järnvägsnätet i landet att redan av denna anledning en omläggning före nästa tidtabellsskifte icke kan genomföras.

Styrelsen tar därvid i betraktande möjligheterna att tillmötesgå framställningen till en kommande tidtabell. Styrelsen säger sig förut icke ha utvecklat sina skäl närmare, enär den höll för sannolikt, att de i somras uttalade önskemålen om tidigare ankomsttider gällde senare nattsnälltåget från Malmö och nattsnälltåget från Norrland, beträffande vilkas tider i Stockholm posten tidigare beklagat sig. Gent emot Kristiania- och Göteborgstågen hade styrelsen tidigare icke hört någon erinran. Särskilt beträffande Göteborgståget saknade styrelsen anledning antaga, att den ifrågavarande ankomsttiden vore för sen, enär ju detta tåg under en följd av år utan klagomål ankommit till Stockholm ungefär samma tid som f. n.

De skäl, som järnvägsstyrelsen förut framställt för sin hållning i hela denna sak, tyckas emellertid från postverkets sida ha förbisetts eller missuppfattats. Postverket tyckes anse, att det härvid skulle gälla att väga mot varandra å ena sidan fördelen för de resande att icke behöva framkomma till Stockholm före kl. 8 f. m. och å andra sidan fördelen för hela affärsvärlden i Stockholm att få en tidigare utdelning av posten. Järnvägsstyrelsen erinrar emellertid om att dessa allmänna synpunkter på en tidigare läggning av nattågen till Stockholm äro, såsom den framhöll i sin skrivelse av den 2 sept., följande:

Styrelsen inser väl betydelsen av, att de postförande tågen anlända hit tidigt på morgonen. Realiserandet av detta önskemål måste emellertid dels föranleda svårigheter att upprätthålla vissa hittillsvarande anslutningar till dessa tåg och skulle dels kräva en tidigare avgång från utgångsstationer, vilket måhända komme att från andra orters synpunkt anses ofördelaktigt. Vid bestämmandet av ankomsttiderna till Stockholm måste emellertid jämväl persontrafikens intressen tillgodoses och för denna trafik är en ankomsttid till Stockholm tidigare än omkring 8 f. m. icke lämplig. Fördelen för de resande att icke framkomma till Stockholm tidigare än kl. 8 har alltså icke av styrelsen anförts vare sig som det enda eller främsta skälet.

Järnvägsstyrelsen säger sig emellertid på grund av postverkets förnyade framställningar nu närmare undersökt möjligheterna att tillmötesgå önskan om tidigare ankomst av tidigare nattåget från Malmö samt nattågen från Kristiania och Göteborg. Detta skulle emellertid medföra antingen brytande av viktiga förbindelser, ogynnsamma tidigare avgångstider för flera viktiga tåg, m. m., varför styrelsen ej ansett sig kunna vidtaga de önskade ändringarna.

Till den nya tidtabellen från första juni ämnar man emellertid vidtaga en fördelaktig ändring för Stockholms postförhållanden, nämligen återinläggandet av nattsnälltågen 23 och 24 Stockholm—Ånge. Tåg 23 skall ankomma till Stockholm omkring 8.55 f. m. och tåg 24 avgå omkr. 7.40 e. m. Insättes postkupé i dessa tåg möjliggöres alltså tidigare ankomst till Stockholm av posten från mellersta Norrland och senare avgång från Stockholm av posten till samma trakter.

Konstkrönika.

För Arbetaren av Nathan.

II.

Det moderna måleriet har sina rötter, sitt upphov, i impressionismen.

Impressionismen kallas en konststil, som uppstod i Frankrike i slutet av 1800-talet.

Impressionisterna måla intrycket av det sedda, eller av en stämning. Alltså, inte det sedda sådant det i sig självt är, utan sitt, målarens, intryck av det sedda.

Impressionismen är en följd av *friluftsmåleriet*. Förut hade allt målats inomhus, i ateljéerna, efter skisser gjorda ute i det fria, oftast endast i blyerts, mera sällan i färg, akvarell. Men nu flyttades staffliet ut i det fria. Det var *Edouard Manet* som var föregångsmannen. Han studerade framför allt färgernas och atmosfärens inbördes förhållanden. Han studerade ljuset, han ville lära sig att återge ljuset. Hans strävanden upptogs och fulföljdes av *Claude Monet*. Det var han som insåg att färgerna borde blanda sig på ögats näthinna, icke på paletten. Han lade färgerna rena på duken, i klickar bredvid varandra, med ett genomfört användande av komplementfärgerna. Sedda på avstånd samla de sig till toner i vilka ljuset synes vibrera. Och sålunda erhöll han en dittills oanad möjlighet att återge sol och luft, varigenom färgerna levandegjordes. Men här stannade man icke. Man ville nå större färdighet, rycka solen och färgerna, atmosfären närmare in på livet. Man studerade rent vetenskapligt optiska problem. Och följden vart en avläggare av impressionismen, *neo-impressionismen*, eller pointtillismen, så kallad efter sin teknik, färgerna lades på duken i små fläckar, punkter. *Signag* och *Seurat* var deras främste män. De nådde på sitt sätt längre än impressionisterna, vilka skildrat ögonblickets intryck, pointillisterna lyckades fånga sekundens bråkdel, då solstrålarna tränga genom diset —, vardandet. Ljuset vardande!

Impressionisterna och neoimpressionisterna äro icke de enda "ismerna". Vi ha kubismen, som är rent konstruktivt betonad, en motvikt mot impressionisternas och neoimpressionisternas formupplösande konst. Den, kubismen, upplöser det sedda, motivet, i geometriska figurer. *Pablo Picasso* är den enda, som lyckats avtvinga kubismen rent självständiga skönhetsvärden. Men han fick ett otal eftersägare. Inte minst här i Sverge, *Georg Pauli, Gösta Adrian-Nilson*, m. fl.

Så ha vi *futurismen*, den mest formupplösande av alla ismer, som så att säga låter det sedda, motivet, vara en hågkomst. Målar man ett landskap skildras allenast det man har i hågkomsten — ett träd, en gren av trädet, en blomma, en sten, men i intet som helst organiskt sammanhang med varandra. Det är ett kalejdoskops skönhetsvärden. Minimum av form, maximum av färg! Men futurismen har varit den minst levnadskraftiga, den har varit en skenlevande produkt av strävandet efter det sköna.

Expressionismen var ännu i går konsten för i dag. Det allena saliggörande. Dess tid var lång, hela fyra—fem år; vilket är mycket.

Expressionismen bygger på försök att med så få medel som möjligt, och så enkla, ge det mesta möjliga.

Det påstås, att van Gogh, och Ezanne äro de, vilka lagt grunden; att expressionisterna bygga vidare på dessa nu klassiska målares livsverk.

Expressionismen vill vidare vara en *aktiv* konst, som omskapar de naturalistiska intrycken, och ger det ideala uttrycket för den i världen projicerande konstruktiva andan.

Vilket icke vill säga litet. Men trots dessa programförklaringar, är dock begreppet expressionism dunkelt. Och det bevisas bäst därav, att den tolkats på så olika sätt. Det har varit många sinsemellan olika riktningar, vilka velat göra gällande, att de äro de rättroende. Men fransmannen *Matisse* får väl anses vara den rätte profeten, och Isaac Grünewald en av hans lärjungar i detta landet.

Genom sin paroll: med så få och enkla medel som möjligt, drevs expressionisterna ibland kallade symbolister, till den ytterligheten, att inte ens använda färger, utan verkliga föremål. Tidningar, cigarretter, tygbitar, o. s. v. limmades fast på en träplatta, och fick en vacker ram omkring. Och så hände det, att tavlan hette t. ex. "Min älskades morgonpromenad".

Det är ju självfallet, att detta vart till en återvändsgränd. Man blev tvungen att gå baklänges för att komma ut i solen igen. Och det går inte allt för fort heller. Ty det är mycket att lära. Under alla de år som gått i experimenterandets, och alla ismernas tecken har man säkert gått och glömt bort grammatikan.

Och det värsta av allt, man har blivit högmodig.

Vem tjänar nu sju år Rakel —; i alla fall äro de inte många!?

Och vem är ödmjuk inför det sköna och inför arbetandet?

De sista åren ha kanske dock varit till gagn —, man har lärt att överskåda gränserna, och inse, om man inte gjort det förr, att konst är liv; den lyder de lagar livet lyder, och har samma betingelser till liv eller död.

J. K:s ursäkt för Södertäljestadsfiskalen.

Vad är enligt J. K:s mening rimlig betalning?

Som vi tidigare meddelat, har stadsfiskal Malmberg i Södertälje erhållit avsked från sin befattning som stadsfiskal. Orsaken är, som nämndes, att han förskingrat 2,558 kr. av uppburna bötesmedel. I verkligheten är det nog så, att trassel förut betecknat hr stadsfiskalens ämbetsutövning, fast han lotsat sig igenom bränningarna.

Att han nu inte lyckades klara sig ur klämman berodde, enligt vad vi erfarit, därpå, att han varit över hövan oförsiktig. Han hade nämligen av en åkare Pettersson från Södertälje emottagit 700 kr. som säkerhet för en genom rådhusrättens utslag förfallen skuld. Då stadens utmätningsverk genom exekutivbetjänt uppvaktade nämnda Pettersson för att göra utmätning till skuldens gäldande, blev ju denne helt naturligt högst förvånad, då han, som sagt, deponerat summan hos stadsfiskalen. Vid konferering med stadsfiskalen å ena sidan och utmätningsverket å andra, huruvida den förstnämnde hade pengarna disponibla, blev svaret, att så icke var fallet, varför åkare Pettersson anmälde saken för J. K. och denne i sin tur gav magistraten i uppgift att undersöka saken, vilket resulterade i, att icke blott dessa 700 kr. fattades, utan hela den tidigare nämnda summan. Nu var ingenting annat att göra för hr stadsfiskalen än att lägga in sin avskedsansökan.

I anledning av J. K:s utlåtande i samband med fallet Malmberg, kan man icke underlåta att göra några reflektioner. J. K. förklarar nämligen, att stadsfiskalen har varit underbetald, och framhål[illegible] en förmildrande omständighet för [illegible] gjorda förskingringarna. Om så har varit fallet överlämna vi åt tidningens läsare att själva bedöma. Vi kan emellertid meddela, att stadsfiskalens lön varit, sextusen etthundra (6,100) kr. förutom sportler, vilka torde ha uppgått till varierande 4,000 à 5,000 kr. pr år., beroende på hur många syndare som råkat fast för lagens arm. Han, stadsfiskalen, har nämligen haft rätt att uppbära en tredjedel av alla bötesmedel som utdömts genom rådhusrätten, med undantag av fylleriböter.

Drages konsekvenserna av J. K:s anförande, så har man rättighet att förskingra andras pengar om inkomster äro för små. Således har exempelvis en poliskonstapel i Södertälje, vilken har en lön av tre tusen tre hundra (3,300 kr., mycket större fog för, eller rättighet till att förskingra och stjäla andras pengar.

Man må väl tycka, att J. K. gett sig in på en farlig väg, när han gjort ett dylikt uttalande.

Om någon tror att hr stadsfiskalen liksom andra "förbrytare" blivit satt inom lås och bom i avvaktan på rannsakning och dom, så tar han sannerligen miste. Nej hr stadsfiskalen går ännu lös, han har nämligen som borgen deponerat litet av sitt bohag.

I detta land talas ju så vackert om likhet inför lagen. Det skall bliva intressant att se, vilken illustration till frasen detta mål skall lämna. Till sist kan nämnas, att hr stadsfiskalens avgång icke begråtes av vare sig allmänheten eller underordnade, ty! han har hunnit göra sig lindrigt sagt impopulär under de år han tjänstgjort som stadsfiskal i Södertälje.

Mindre väl underrättade voro de kolleger, bl. a. Dagens Nyheter, som i sitt gårdagsnummer uppgåvo, att professor Alexandersson utnämnts till justitieråd. Uppgiften är oriktig.

Kamerabilder.

En större socialiseringskonferens under febr. i Ludvika.

En maning att gå från ord till handling i socialiseringsfrågan.

Av den kungl. socialiseringsnämndens nyss avgivna redogörelse för sin verksamhet framgår att nämnden icke alls berört eller ämnar beröra jordfrågorna eller närmare bestämt bruksdomänerna och bolagsfeodalismen. Nämnden går sålunda förbi det, som borde ligga närmast.

Något annat var icke heller att vänta från en institution, där plats beretts för det svenska jordofferiets mest typiske representant, Vargödirektören O. Falkman, och där utredningen om vattenkraftsindustrien uppdragits åt bolagsoch privatintressenas främste försvarare, ingenjör Lübeck.

Tjugo års opinion från vårt fattiga jordbruk, hundratals riksdagsmotioner och upprepade beslut i andra kammaren i en mängd jordspörsmål ha gått våra maktägande spårlöst förbi. Vår vanvettiga jordpolitik fullföljes som förut, i trots av att tusentals arbetslösa, kraftiga män ropa efter en bit jord att odla.

Ingen utmaning är fräckare än denna. Det är som om våra maktägande riktigt ville visa att de äro *de besittandes*, det privilegierade fåtalets tjänare, att den så kallade demokratien är ett gyckel utan innebörd. Som om folkviljan vore ingenting att räkna med.

På *tre särskilda* konferenser har Bergslagsfolket och hela den organiserade världen i Dalarnas, Närkes och Värmlands bergslager och industriorter sagt ifrån sin mening om bruksdomänernas socialisering och överlämnat sina uttalanden till regeringen [illegible] gå till [illegible] aktion.

Alla arbetare- och jordbruka[illegible] organisationer kallas härmed att utse ombud till ny socialiseringskonferens i Ludvika Folkets hus den 5 februari kl. 10 f. m., för att besluta *åtgärder och kraftig aktion* i socialiseringsfrågan för Bergslagen.

För mötesomkostnaderna upptages en avgift, som bestämmes av konferensen själv.

Föreningar av *arbetslösa* inbjudas särskilt och erlägga ingen avgift till omkostnaderna. Flera riksdagsmän skola inbjudas.

Protokollsutdrag över valet av ombud insändas till Sveriges Åboförbund, Inedalsgatan 19, Stockholm, före den 20 januari 1922.

Nödhjälpsarbetet bör göra verklig produktiv nytta.

Lantbrukssällskapet skriver till jordbruksministern.

Sverges allmänna lantbrukssällskap fäster i skrivelse till jordbruksministern uppmärksamheten på det stora intresse, som det allmänna kan ha av att statens arbetslöshetsanslag mera än hittills användes i direkt produktivt syfte. Sällskapet hemställer om åtgärder för att anslaget ifråga måtte användas för att höja den svenska jordens avkastning.

Dikningsarbeten böra enligt sällskapets mening anordnas i större utsträckning än under det gångna året. I Småland och Västergötland, men företrädesvis i Norland finnas mossar av sådan storlek, att jordägarna icke mäkta genomföra deras avdikning, därför att kostnaderna även med bidrag av statens avdikningsanslag ställa sig för höga. Om icke särskilda åtgärder från statens sida vidtagas för att få dessa mosskomplex, som innefatta tusentals hektar, utdikade, komma de näppeligen någonsin att bli uppodlade, yttrar lantbrukssällskapet.

Bland dylika mossar, som äro i kommunikationshänseende så välbelägna att deras uppodling kan påräknas, framhåller sällskapet i främsta rummet de utefter Inlandsbanan belägna Älgflon i Jämtlands län och det s. k. Pojkhavet i Västerbottens län.

Ett annat produktivt arbete, som synes sällskapet böra kunna utföras med anlitande av arbetslöshetsanslaget är betesförbättringar. Dylika utföras f. n. i mycket stor skala i Tyskland och bestå i stubb och stenbrytning samt röjning, kalkning och gödsling, varefter fälten lämna rikligt bete.

Även skogsodling anser sällskapet vara sådant produktivt arbete som till våren borde kunna utföras i större skala. Företrädesvis på kala hedar och fälader samt i oländig terräng, som ej lämpar sig för uppodling.

En pråmfärd på Stora-Lulevattnet.

I.

Suorvadammens anläggning, eller, som det officiellt heter i vattenfallsstyrelsens handlingar, regleringen av Luleälvens vattenflöden, är för närvarande det enda arbete inom Norrbotten, som bedrives med någon egentlig fart om man nu i dessa tider kan tala om fart på något arbete. Men alltnog, Suorvadammens anläggning skall under denna vinter till viss del forceras.

I Harsprånget, där arbetena allt mer och mer indragits, har givetvis en hel del arbetare blivit entledigade. En del ha transporterats till Suorva under sommarens lopp och en sista transport skulle ske de sista dagarna av oktober. Transporten bestod av 35 man från Harsprånget plus 5 man från Faringe-Gimo-banan samt en del andra passagerare, cirka 50 man. Redan i begynnelsen kunde man spåra arbetsledningens absoluta oförmåga, att handha eller reglera en så enkel transport som denna. Transporten från Luleluspen till Suorva, sker med motorbåtar, som draga en större pråm på släp. I pråmen inlastas verktyg, maskindelar och maskiner samt mat för både människor och djur — det finns nämligen både hästar och kor vid Suorva.

På en sådan pråm företogs nu transporten av denna arbetarekontingent. Därom hade intet varit att anmärka, om transporten ordnats som persontransport. Båten skulle avgå från Luspen kl. 5 på morgonen och med denna skulle arbetarna från Harsprånget följa. Från Harsprånget till Porjus är det cirka 8 km., och från Porjus till Luspen lika långt. Vad hade nu varit enklare än att ett extra tåg utgått med dessa arbetare från Porjus i god tid på söndagsmorgonen, men en så enkel sak kunde ej befälet räkna ut. Först sent på lördagskvällen fick båten order att kvarligga vid bryggan till dess ordinarie tåget, som avgår från Porjus kl. 9 f. m. hunnit anlända.

Tåget kom och med detta även arbetarna. Komna ned till båten och pråmen, funno de pråmen fullastad med all möjlig materiel. Arbetarna svuro en vers och frågade var de skulle vara, [illegible] skulle surras fast på släp bak[illegible] arbetare skulle ha [illegible] man, förutom skep[illegible] maskinist. Ombord å pråmen skulle dessutom alla dessa arbetares reseffekter, bestående av koffertar, kappsäckar, ryggsäckar och andra säckar placeras. Det blev ett sabla sjå! Först ombord med alla "grejor" och sen ombord själv. Överst på denna pråmlast av verktyg, maskindelar, kranar, höknippor, koffertar, ryggsäckar m. m., tronade 43 man, som i sitt stilla sinne funderade hur denna färd skulle sluta. Till all lycka var vädret fullständigt lugnt och solen strålade från en klar himmel, det var dock omkring 8 grader kallt. Från Luspen till Jaurekaskar är det 5 mil och tar en tid av 5 à 6 timmar. Att sitta som en höna på en pinne i 8 graders kyla är ingen lustresa, men det gick utan störande avbrott, ty ingen ramlade i sjön och ingen fick snuva. Vid 4-tiden på eftermiddagen var man i Jaurekaskar. Vid stranden fanns en liten kåk av fyra enkla brädväggar som får tjänstgöra som kafé, och dit in ramlade hela skaran, under rop av: "Finns dä kaffe? Ro hit mä en bytta java! Men fort, jag fryser ihjäl!"

Men det blev för mycket för den lilla kåken. Det började knaka i de enkla brädväggarna, ty där var trångt och ingen ville ut igen. Innan ens hälften fått kaffe var pannan tom och de som blevo utan svuro en vers, och så ut igen och iväg för att om möjligt spåra upp ett annat kafé. Det lyckades även. Man hittade en gammal anläggningsarbetare, som slagit sig ned vid Jaurekaskar. Där sattes en stor kastrull på spisen och snart tronade den på ett långbord, med sitt doftande innehåll. Då tinade gubbarna upp och rallarehistorier från gamla tider gjorde sin rond utefter bordet. "Men säg mig en glädje, som varar beständigt — — —?"

Det gällde att få tag i ryggsäcken och iväg igen, ombord på en annan pråm, som skulle föra skaran till Stora Sjöfallet. Denna pråm var visserligen tom, men betydligt mindre. Då alla reseffekter kommit ombord var pråmen som en välpackad sardinlåda. Från Jaurekaskar är det också 5 mil. Denna båt gick dock något fortare, så det tog endast en tid av 4 timmar. Men nu hade solen försvunnit och nu visslade fjällvindarna ned från Saltoluokta och ned över Langas, så det pep kring öronen. Att under 4 timmar sitta hopkrupen i en pråm, utan möjlighet att kunna röra sig, i tolv graders kyla och med fjällvindarna svepande med sjumilafart utför sjön, frestar både humör och hälsa, någon lustresa blev det sannerligen inte. Och om gubbarna i vattenfallsstyrelsen endast tillnärmelsevis hade journal över alla de varma böner som lästes under färden, böner om att fan måtte ta hela hubretten, som fraktar folk på [illegible] sätt, så skulle den ej sova lugnt på en hel vecka, förutsatt att varma böner hade någon betydelse.

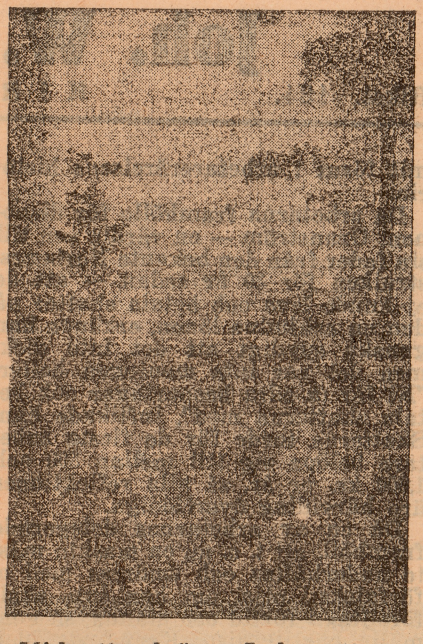

Midnattssol över Lule vatten.

Då båten äntligen törnade mot bryggan vid Stora Sjöfallet och pråmen även halats i land, började samma jakt efter kaffe, som vid Jaurekaskar. Och till all lycka hittades även där ett kafé. Och då man är stelfrusen, så att man ej kan säga "Vibberbo" utan att stamma, då är en kopp rykande hett "lappkaffe", t. o. m. utan konjak livsglädjens symbol. Och kaffe dracks i långa banor och gubbarna tinade upp igen och historierna, den ena befängdare än den andra, började åter sin rond.

Från Stora Sjöfallet till Suorva återstod ännu en mil. Samma historia igen. Koffertar och kappsäckar lastades på trallor och forslades cirka en och en halv km. till nästa båt och pråm. Som bekant ligger Kuortijaur 40 meter högre än Langassjön, d. v. s. sjön nedanom Stora Sjöfallet. Nu var kl. 11 på natten och en bitande nordnästvind, pråmen lika öppen och trång. Men då färden endast skulle ta en tid av en timme, så resignerade man och kröp ihop som kaniner, och äntligen kl. halv 1 på natten nådde man bryggan vid Suorva. Nu gällde det att komma i land så fort som möjligt. Pråmen låg ganska djupt, men välvilliga händer räckte ner en stege, som dock var utan pinnar, en första påminnelse om den absoluta frånvaron av ordning och reda på platsen.

Ja nu var resan slut, och målet för densamma nått. Efter nära 16 timmars resa och en 11 mils lång färd, trampade man de klippor, där vattenfallsstyrelsen håller på att begå sin kanske sista dumhet (?)

Om själva resan torde ej vara mycket mera, att tillägga. Nog av: transportmöjligheterna uppefter Luleälvens fjällsjöar äro och komma väl att förbli nog så djäkliga. En sak borde dock arbetsledningen skriva sig till minnes till en annan gång en sådan arbetaretransport företages, att ordna resan för arbetarna lite bekvämare. Vad hade varit enklare än att göra lösa takstolar över pråmen samt att spänna över dessa ett par pressenningar. Man hade även kunnat nedsätta en "Norskspis" och därmed hade saken varit avhjälpt. Allt detta hade kanske kostat 20 à 30 kr. och arbetarna hade under färden haft det rätt så bra.

Ponera, att arbetarna under färden ådragit sig en grundlig förkylning, samt blivit oförmögna till arbete en tid. En sådan historia hade blivit betydligt dyrare än ett provisoriskt tak över pråmen. Men en så relativt enkel sak ägnar vederbörande befäl inte en tanke. Hela olyckan är, att vattenfallsstyrelsen placerat allt för många chefer och befäl i och vid dessa regleringsarbeten. En kommenderar på förmiddagen och två på eftermiddagen, och så undan för undan. Ingen är egentligen den ansvarige, och det kan vara tvivel underkastat, om de strängt taget har så mycket att säga till om. Deras eget initiativ bindes och deras arbete dirigeras och kommenderas av ett fåtal chefer inom vattenfallsstyrelsen. Inget enskilt verk eller företag ödslar så vårdslöst med arbetskraft av befäls- och förmansställning, som vattenfallsstyrelsen. Därför blir arbetets ledning så planlöst och huvudlöst, som det blir.

J. W. K—r.

Trollfyg.

Av *Martin Koch*

Det mörknar över vägen, och Tomas åker med fart genom det gröna dunklet. Tungt brusa de svarta kronorna över honom, och bara en strimma av himmelens blå kan han se, där skimrar ännu det svagaste rosensken av solfallet.

Här inne på skogen är inte gott för kreaturen att vara. De bli skygga när trollen hoa till varandra över trädtopparna, och när de flytta från det ena berget till det andra om nätterna med sina egna stinna, brunfläckiga kor, då får man svårt att sedan hitta sina egna.

Här i torpet. Pepinitti heter det, under tallarna i mosskanten, bodde en gubbe, som tog en stor grann ko från trollena. Det ropades långt mellan bergen efter Soldriva, men han hade kastat stål över ryggen på henne och orkade hålla henne fast. Så fick han behålla henne. Hon blev så tam till slut, att han tordes låta henne gå lös på Finnskogen, hon kom alltid hem igen av sig själv.

Men trollen äro lömska, alldeles som djuren, och när det kommer på dem, så klä de sig i djurhamn. Då är deras leverne så onaturligt och syndigt, att den värsta människa kan inte föra ett sämre liv. En dag kom nu ett sådant troll, som hade förvandlat sig till tjur, en stor hejare, hög över bogen som en älg, och ögonen lyste röda av bara blodet. Han bröt sig genom gärdsgår'n vid Pepinitti och besteg trollkon. Det höll på att gå alldeles galet, men kon fick vitlök att äta, så hon tog inte kalv och otäckstyget vek av henne. Hon blev skaplig nog igen, men obegripligt hårdmjölkad efter den dagen och liksom öm i hela kroppen för jämnan.

Pepinittigubben visste mycket. Om spåren efter tjuvar ledde till norrbyarna i Hobo, så fick man gärna i brännvinsglaset se bilden av den här gubben, när det gällde att få tag i den som sänt sjukdom på kreaturen. Mot sådana trollskott skulle man läsa:

Mammon gick på ett berg och spände sin båge.
Då kom Gud Fader och frågade: vad ska' du skjuta?
— Folk och fä och vad som för mig faller!

Då sade Gud Fader:

Ditt skott skall ej gå fram,
Men genom stock och sten
och ut genom Röda havet!

Det skulle vara hårda skott, som gingo bort för det ordet.

Man skulle också vara försiktig, när kreaturen om våren släpptes ut ur fähuset. En kniv skulle sitta i väggen, och en grön kvist skulle ligga invid tröskeln, som kreaturen klevo över. Då kunde de aldrig gå bort sig längre än att man fann dem igen.

Packatorpsgumman fick gå länge och leta efter sina en gång. Först trodde hon, att det var kommet från Pepinitti, men det var andra som hade varit framme, förstod hon se'n. För bäst hon gick där och ropa, kom hon upp på ett berg, och där låg en lång rad av silverslantar så långt hon kunde se. Hon tyckte det var konstigt, så hon lyfte på två av skillingsstyckena och såg på dem. Men hon lade ner dem igen.

På kvällen talte hon om det för sin man och han följde henne dit. Alla slantarna voro borta, utom de två som hon tagit i. Hon blev förargad, att hon inte hade lyft på dem allesammans, för då hade hon blivit den rikaste människa i världen. Men när hon kom hem igen, hade slantarna förvandlats till bara vissna löv.

Så kan man gå i fattigdom och plötsligt mitt i gråa mossen se silvret blänka fram och försvinna igen. Liksom ett tecken, att den rikedom man drömmer om är ingenting värd. Man har viktigare ting att sköta om här i livet.

Det var en som gick stigen fram härinne, och som han gick, hängde en stor guldkedja på den gamla gärdsgår'n bredvid honom. Han tog den hem och bar den till kyrkan, och den användes sedan som brudkedja.

Uppåt Finnskogshyttan står en sådan där förställd gran, det ska inte finnas mer än så där en tjugo, trettio sådana trän i hela världen, sägs det. Den ser ut på avstånd som en stor höstsvamp, för den växer inte rakt upp med toppen i vädret utan breder ut sina grenar som ett lövträd och därunder är det alldeles som ett stort, runt valv. Det är Bergfruas gran, och Skogsfrublomma växer bredvid, så att man kan se vem som bor där. En vallflicka gick förbi en gång, då hade frua tvättat sina granna kärl, och skedar och skålar av silver och guld, alltsammans hängde i granen för att torka. Flickan gick bara förbi och rörde ingenting och dagen efter fick hon en silversked i knäet, bara för att hon ingenting hade rört av rikedomarna.

Hon fick glädje av sitt, men drängen, som såg att det brann blåeld i en gammal stubbe, fick fan för sitt!

Han kastade sin kniv mitt i drakelden, det slocknade och två silverbägare lågo där. I sin enfald behöll han det han tagit med våld, lät inte prästen kristna det en gång. Ett år efteråt hängde han sig.

Karlarna, som ligga vid milorna härinne, bli snart bekanta med skogsfrun. Vill det sig väl kan hon hjälpa på många sätt. Hon vaktar milan när han sover, blir det ofärd med beten, knackar hon tre slag i tallen så att han vaknar i tid. Och när han vill henne något, knackar han likadant tre gånger i tallen, då kommer hon!

Men det kan vara lagom vänskap med de okristna. En ung kolare hade kärlekshandel med henne därinne, och hon blev alldeles vild på honom det löpska trollet. När han kom ner till bygden, förstod man hur det var fatt, för han hade en sådan oro i kroppen och gick bort från människor så ofta han kunde. Då han blev bunden med tre sorter kunde han inte komma loss. Hon ropade på honom från skogen, och han stretade så att svetten gick av honom, men fast satt han. Då skrek han ut till henne: vivang tibast och vendelsrot har bundit mig från huvud till fot. — Och hon därute till att skrika och klaga som en katta. Många kvällar satt hon på en sten och grät utanför stugan, där han bodde.

En annan kolare hade gått sta i okunnighet och tänt sin mila på en torsdag. Han fick veta, att det inte tåldes. Det skrek och gnydde i kojtaket och bäst han sov, så kastade det av kojdörren. Karlen tog sin bössa och sköt ett skott. Och så skrek det i skogen.

När han skulle riva milan, så kom en fram och fråga, om han ville ha hjälp. Och det ville han. Utrivaren mente, att ett stycke kol var allt vad hjälparen behövde få i lön. Det var billigt och bra tyckte kolaren. Och fler kom det för att hjälpa. Det kom så många till slut, så att när alla hade fått var sitt stycke kol, så var milan tom.

Så fick han lära sig vad hjälp kostar.

En annan karl levde härinne för jämnan och kom sällan fram till bygden. Han bodde i skogen alldeles som i en tunna och stack nätt och jämnt huvudet fram ur sprundet, när han behövde något. Skygg var han och skygg blev han av alla. Man förstod grant, att det var med de okristna han ville hålla ihop. Han var en sådan jägare, som kunde få haren att stanna mitt i språnget, och från solen gick upp tills hon gick ner kunde han skjuta kula i kula på hur långa håll som helst. För honom tröt det aldrig! Han hade den till hjälp som bara behövde locka: kom pullorna mina — så kom det så mycket fågel flygande som han orkade skjuta.

Men det blev visst för mycket en gång, för en kväll det var fullmåne kom han springande ner till Isakstorp, ett stycke från stora landsvägen, och då hade han hela skogen efter sig. Runt omkring torpet satt en fågel och skrek, så att backen var alldeles svart i tungelljuset. Och karlen låg och grät därinne i köket och var alldeles borta. De måste bära ut honom i skogen, för att ingen ofärd skulle komma över torpet. Han grät och skrek och bad att få stanna inne över natten, men det kunde ju inte gå, och nästa morgon låg han död på källartaket, så långt hade han hunnit krypa tillbaka innan det blev slut.

— — —

Snett emot Isakstorp och på andra sidan ligger Getbacken, det är väl ungefärligen en kvarts gång emellan. Ställena ägdes förr av två bröder, som rådde om var sitt, och bägge hade finnblod av gammalt i kroppen, så att de kunde lite av varje. Hätskhet rådde fördenskull mellan dem, så att det fräste när de möttes. Den ene ville alltid vara värre än den andra. Till slut tog Isakstorparn och rådde över en björn, som han ställde på brodern i Getbacken. Där låg den och sov, men vaknade på natten, när björnen var på taket och höll på att riva in sig. Det var i knappaste laget. Getbackarn fick nätt och jämnt tid att i sjungande fart läsa rätta ordet för att ställa björn tillbaka på Isakstorparn i stället. Men gick gjorde det!

— Gla' messommar! skrek Getbackarn dan därpå försmädligt över till brodern, för det var vid den tiden på året. Men brodern bara blängde och blang.

Och hur det var, så skickade Isakstorparn björn tillbaka igen på Getbackarn. Men då var den fördig att ta emot, så att björn fick gå onyttig fram och tillbaka mellan bröderna, grisögonen lyste som ellanste kol i skällen på'n, så arg va'n, men trolldomen var för stark. Och en vecka därefter hade bröderna hunnit bli så varma, att de hoppade jämfota på köksgolvena sina av ilska, men ingen rådde. Och Isakstorparn kom sättande som ett skott till Getbackarns, röck upp dörren, stack in huvudet och rev ur sig ett vrål.

— Gla' messommar — djävul där.

Och hem igen till sitt för att passa björn! Men det var värst för det stackars oskyldiga djuret, för björn fick trampa fram och tillbaka, tills han slitit ut sina fötter, då blev han liggande på halva vägen mellan bröderna.

("Guds vackra värld").

Den sista tidens sillinförsel.

Betydande partier inskeppade till Göteborg.

GÖTEBORG, lördag. (T. T.)

Under de fem sista månaderna av föregående år importerades till Göteborg 3,903,000 kg. islandssill, vilket i runt utgör 40,000 tunnor. Största delen anlände redan i september då importen omfattade 2,040,000 kg. Betydande partier torde därjämte ha införts till andra hamnar. Under samma tid inskeppades hit enligt vad G. P. inhämtat 1,690,000 kg. nosrk sill eller i runt tal 15,000 tunnor samt dessutom 430,000 kg. skotsk sill.

Hjälp det nödlidande sjöfolket.

Sjöfolket, som under krigsåren mer än någon annan svensk medborgargrupp var utsatt för krigets fasor, i det de utan möjlighet till självförsvar voro utlämnade åt de krigförandes barbari på haven, har också hårdast drabbats av den depression, som nu övergår världen.

Tusentals gå svältande och frysande i hamnstäderna, i saknad av hem och anhöriga och utan möjlighet att finna bröd för dagen och tak över huvudet under natten. Många måste fördenskull tillbringa nätterna under bar himmel, under pressenningar och i uthus, lidande av hunger och köld.

Till julen ha många blivit hjälpta genom den verksamhet, som utövats av sjömanshemmen m. fl. dylika institutioner, men nu, när denna hjälpverksamhetens högtid är över, kan hjälpen från det hållet icke på långt när förslå att lindra nöden.

Undertecknad kommitté, som tillsatts av de arbetslösa sjömännen själva, vädjar därför till var och en bättre lottad om hjälp att lindra de svåraste lidandena för det arbetslösa sjöfolket. Väl veta vi, att allmänhetens givmildhet är hårt anlitad just nu, men drista oss dock att påminna om sjömännens särskilt svåra belägenhet.

Kontanta bidrag samt bidrag in natura (helst beklädnadspersedlar) mottagas med största tacksamhet. Ingen gåva är för liten, om än aldrig så ringa i givarens ögon.

Gåvor kunna sändas under adress: Arbetslösa Sjöfolkets Hjälpkommitté, Katarinavägen 7, Stockholm. Riks 13970, Allm. 310 98.

Alla gåvor komma att redovisas i pressen. Ansvariga revisorer och kontrollanter äro: uppbördsmannen i Sv. Sjömansunionen, George Johanson och uppbördsmannen i Sv. Eldareunionen, Vilhelm Carlsson.

Hjälp de nödlidande sjömännen!

Arbetslösa Sjömäns Hjälpkommitté i Stockholm.

C. Lindberg.

6

Samuel Sökaren

Det blev tyst ett ögonblick.

— Vilket regemente tillhörde er far? frågade därpå domaren.

— Sjuttonde Pennsylvania, your honour.

— Akta er, unge man, försök inte att lura mig, sade domaren allvarligt.

— Jag vill visst inte lura er, your honour, försäkrade Samuel.

— Vilken brigad tillhörde sjuttonde Pennsylvania?

— Tredje brigaden, your honour.

— Och vem förde befälet över den?

— General Andersson — det vill säga, tills han stupade i slaget vid Chancellorsville. Min far var med där.

— Jag var med, jag också, sade domaren.

— Min far brukade berätta för mig om det slaget, utbrast Samuel med plötslig iver. Hans brigad var på högra flygeln, och de hade en dubbel linje av förskansningar. Och rebellerna anföllo linjen med kavalleri. De förnyade anfallet ett dussin gånger under dagens lopp, och stora träd slogos omkull av kulorna. Min far sa', att rebellerna aldrig kämpat hårdare än vad de gjorde där.

— Ja, jag vet, sade domaren. Jag var själv med bland dem.

Alla, som hörde det, skrattade; Samuel blev blossande röd i ansiktet.

— Jag ber om förlåtelse, your honour, sade han.

— Det är bra, sade domaren och tillade allvarligt: Ja, min kära Samuel, ni ska, slippa för er fars skull. Men låt mig inte se er här en gång till.

— Nej, your honour, sade Samuel. Därpå tillade han ivrigt: Men vad skall jag göra?

— Laga att ni kommer bort från Lockmanville, sade domaren.

— Men på vad sätt? Jag har inte några pengar. Om bara your honour kunde hjälpa mig till något arbete.

— Nej, sade domaren, det kan jag inte. Det gör mig ont, men jag har redan skaffat tre karlar arbete den här veckan, och jag känner inte till något mera.

— Men då..., började Samuel.

— Jag ska' ge er en dollar ur min egen kassa, tillade domaren.

— Your honour! utropade Samuel bestört, jag vill inte ha några pengar till skänks!

— Ni kan skicka mig dem tillbaka när ni får något arbete, sade domaren och höll fram en sedel. Tag den här. Fången frikänd och släppes. Nästa mål.

Samuel tog emot pengarna och ämnade gå sin väg, då en herre, som satt på en stol i närheten av domaren, plötsligt lutade sig fram och sade:

— Herr domare, tillåter ni mig att säga några ord?

— Var så god, herr professor, sade domaren artigt.

— Jag skulle kanske kunna finna något arbete åt gossen.

— Åh, det vore utmärkt!

— Det tycks vara en duktig pojke, och kanske är han värd att hjälpas.

— Just så, professor. Samuel, det här är professor Stewart vid Lockmanuniversitetet.

Samuel kände sig helt glad över att få göra professorns bekantskap. Det var en nätt och prydlig liten herre med väl vårdat svart skägg och guldbågade glasögon.

— Här är mitt kort, sade han, och om ni söker upp mig hemma hos mig i morgon bittida, så ska vi se till vad som kan göras.

— Jag får tacka så mycket, sade ynglingen och stoppade kortet i fickan. När han så hade klart för sig att poliskonstapeln hade släppt honom och han var fri, vände han sig om och gick sin väg.

— En ganska roande episod, sade professorn.

— Ja, svarade domaren småleende; det händer ibland, ser ni, att det förekommer sådana även här.

Samuel gick ut med en varm känsla i hjärtat. Han hade nu äntligen fått någon liten utsikt. Han hade trängt under världens sega hud och ändå, trots allt, funnit vänlighet och humanitet. Det hade varit en pinsam erfarenhet, men det skulle aldrig hända mera.

Han hade nu ett bestämt mål för sig. Han gick raka vägen ut ur staden och följde sedan floden åt, tills han kom till en tillräckligt enslig plats. Där tog han av sig kläderna och slog sig ned på stranden och gjorde den omsorgsfullaste toalett. Han höll på minst en halvtimme och skrubbade huvudet med sand och vatten och kammade håret med fingrarna. Därpå undersökte han kläderna bit för bit. Han skulle åtminstone bli kvitt ett rysligt minne av sitt fängelse.

Så klädde han på sig igen, vände om till staden och gick genast in till den vänliga krögaren och talade om, varför han icke kunde hålla sitt löfte och komma på morgonen och skura.

SJÄTTE KAPITLET.

Bland fattiga arbetare.

Samuel gick in i en bagarbod, köpte sig en stor limpa och slog sig ned på en bänk och slukade brödet till sista biten. Det var det billigaste han kunde hitta på, och kvantiteten var nu huvudsaken.

Därnäst måste han skaffa sig ett rum över natten. Han hade ingen erfarenhet av hotell och natthärbärgen; han gick genom stadens arbetarkvarter och betraktade tveksamt husen. Slutligen såg han en kvinna stående i portgången till ett hus. Det var en äldre kvinna, mycket mager och utarbetad, men snygg och ren och med vänligt ansikte. Han stannade därför.

— Förlåt, sade han, inte kan ni säga mig, var jag kan få hyra ett rum?

Kvinnan betraktade honom.

— För hur lång tid? frågade hon.

— Jag vet inte säkert, sade han. Jag behöver det för en natt tillsvidare, och får jag arbete, kan jag komma att behöva det längre.

— Arbete i Lockmanville? sade kvinnan.

— Ja, jag har blivit lovad ett, svarade han.

— Det kan icke finnas mycket arbete, sade hon. Jag har två rum, som jag alltid brukar hyra ut, tillade hon, men när glasbruket stängdes, flyttade mina hyresgäster. Och en av dem blev till på köpet skyldig mig tre dollars.

— Jag... jag kan inte betala synnerligen mycket, sade Samuel.

— Stig på, sade kvinnan; och han slog sig ned och berättade henne sin historia. Och hon berättade honom sin.

Mrs Stedman var hennes namn, och hennes man hade varit glasblåsare. Han hade god förtjänst, fem dollars om dagen under den bråda tiden. Men han hade sin arbetsplats framför en tank med vitglödgat glas, och det tar hårt på en människa. Och en dag, då det var förskräckligt varmt, fick han svindel och föll på en het slaggmassa och blev rysligt bränd i ansiktet. Han fördes till sjukhuset, där man tog ut ett öga på honom. Och för de sinas skull och därför att det led mot slutet av säsongen, återvände han för tidigt

(Forts.)

FRÅN SVENSKA BYGDER

SUNDBYBERG.

Vid möte med Sundbybergs L. S. måndagen den 2 jan. upptogs från föregående möte till fortsatt diskussion frågan: "För eller emot anslutning till R. F. I.

Under diskussionen gjorde sig ej mer än en tanke gällande, nämligen den, att anslutning till R. F. I. var en ren omöjlighet, på grund av det partipolitiska gyckelspel, som är det dominerande inom nämnda International.

I och med anslutning till R. F. I. ha vi avsagt oss all självbestämmanderätt, ävenså frångått våra syndikalistiska idéer. Enär vi då endast har att lyda order från Moskwa. Vi mena som så, att ha vi en gång slitit oss loss ur dessa politiska partier, få vi ej så fort de ropa oss an, ånyo utan betänkande kasta oss i deras armar, för att på nytt genomgå samma procedur. Vi syndikalister, arbetar ju för frihet och självansvar, och ej för någon som helst diktatur i vilken skepnad den än framträder, alltså kan vi ej underkasta oss något som helst förmynderskap under Moskwa-internationalen, som endast bygger på diktaturens grundval.

Men därmed är det ej sagt, att vi ställer oss avvisande till allt samarbete med R. F. I., utan äro vi villiga till samarbete i de fall, det är oss möjligt, och där vi kunna finna förståelse för varandra.

Någon direkt ståndpunkt till Berlin, har ej heller tagits, men kommer det väl i så fall i framtida diskussioner.

Detta är kamraternas inom Sundbybergs L. S. tanke och uttalande. Vi vill härmed även ställa en maning till alla syndikalister, som stå villrådiga: betänk eder några gånger, innan ni går med på anslutning till Moskwa.

Med kamrathälsning.

J. O. Holm, korresp. sekr.

VÄSTERVIK.

Det utsvältningskrig som förts mot arbetarna här i Västervik, har nu ytterligare skärpts genom stadsfullmäktiges beslut att sänka arbetsunderstödet med cirka 20 proc.

Att detta beslut icke utan vidare motstånd av arbetarna skulle toleréras, var ju att förutse.

Västerviks Fackföreningars Samorganisation hade söndagen den 4 sammankallat möte med samtliga organiserade arbetare i Västervik och därtill inbjudit arbetarerepresentanterna för att dryfta frågan.

Mötet beslöt antaga följande resolution:

"Med anledning av stadsfullmäktiges beslut om inknappning av arbetslöshetsunderstödet för 1922, och den därav följande ännu svårare nöden bland de arbetslösa, som förut levat under svältgränsen, få vi, ännu arbetande skattebetalare — med avseende både på stadens finansiella läge, de små skattebetalarna och de arbetslösa — föreslå följande:

Att, enär landstingsmedlen alltsedan den 1 sept. 1921 uteblivit så att staden ensam fått betala halva understödsbeloppet — vi utav stadsfullmäktige kräva att de i samband med arbetarna och de arbetslösa uppvakta Arbetslöshetskommissionen, socialministern m. fl. liknande institutioner med begära om att statsmakterna kompenserar de uteblivna landstingsmedlen, så att understödet kan utbetalas med samma summa som hittills, samt

att deputationen även får till uppgift att de arbeten som planeras men ligger i verken för utredning, exempelvis kajbyggnaden och spår ut till Lucernan omedelbart igångsättas, ty arbeten måste igångsättas om inte folket skall gå under.

Deputationen skulle få följande sammansättning att utses av den skattebetalande allmänheten genom fackför:s samorganisation. En eller två utses av stadsfullmäktige för att framlägga stadens finansiella svårigheter.

Att denna deputation utses och fullföljer sin mission oavsett om stadsfullmäktige antager eller förkastar den motion som förut inlämnats om det högre understödets bibehållande för första kvartalet 1922.

På grund av att arbetareorganisationerna genom den långvariga depressionstiden äro hårt anlitade och ha dålig ekonomi samt sannolikt få svårt att finansiera denna deputation få vi hemställa att detta sker av och genom stadsfullmäktige.

Västervik den 4 jan. 1922.

För Fackföreningarnas samorganisation:

Styrelsen.

— — —

Ovanstående är ju ganska belysande. Både för det tillstånd som råder och för stämningen i arbetarekretsar i allmänhet. Nu, liksom många gånger förut, har Västervik visat sig kunna gå i teten då det gäller att få fram nya och bättre kamplinjer för att råda bot mot avita förhållanden. Vi hoppas att den föreslagna vägen för dess vidkommande är framkomlig.

-+- Nedsatta priser -+-

å stämplade och väl kontrollerade **GUMMI- och SJUKVÅRDSARTIKLAR** i originalförpackningar, från världsmarknadens förnämsta fabriker 2:50, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 och 10 kronor. **LIVMODERSPRUTOR. Obs.!** högsta märke från 4 till 12 kronor styck. **LIVMODERSPEGLAR, SKÖLJKANNOR** m. m. i parti och minut försändes fullt diskret, utan angivande av innehåll eller firmanamn.

Handels-Magasinet, Tidaholm.

FALUN.

Arbetslösheten är stor även här. Tvenne industriföretag ha gjort bankrutt. Falu mekaniska verkstad har inställt sina betalningar till arbetarna, efter det dessa arbetat i 8 veckor utan avlöning. Janssons elektriska verkstad har gjort konkurs. Denna lilla verkstad har sysselsatt c:a 80 arbetare med 28 befäl. Undra på, om ett så litet företag med så många inproduktiva personer måste ramla. Men givetvis kastas skulden över på arbetarna för deras höga löner.

Vi ha här en s. k. arbetartidning, som heter Dala-Demokraten, som skryter om sin överlägsenhet beträffande nyhetsmaterial. Detta ständiga skryt, är rent av vämjeligt, ty tidningarna här uppe kunna taga varandra i hand, ifråga om både nyheter och åsikter i sociala frågor.

En ny religiös väckelse har börjat här i missionskyrkan av en pastor Blom från Amerika, som med sitt amerikanska sätt slår an på massorna. Människorna springa på dessa möten som yra höns. Det är arbetarhustrur, som äro utpinade och behöva vila, som varje kväll går på dessa möten och blir givetvis ännu mer upprivna och irriterade, med sina förut klena nerver.

Det är verkligen synd om människorna.

G. H—g.

HALLSTAHAMMAR.

Vi ha nu här firat den obligatoriska jul- och nyårshelgen med därtill hörande traditionella Julotta och Nyårsvaka i Sveasalongen, varvid förekommit musik, deklamation och lekar samt en teaterpjäs i tre akter, kallad "Gammal och Ny tid". Pjäsen har ihopkokats av en bagaremästare Schönning och spelats av amatörer här från platsen. Alla ha heder av densamma. Eftersom den skall spelas även om lördag den 7 dennes passar jag på att rekommendera densamma.

Vi ha här, som på andra platser blivit välsignade med det av stat och kommun så omhuldade Skogssällskapet, vilket sällskap är sig likt. Man håller nämligen på med byggande av en s. k. sockenväg här genom Tomtebo samhälle, enär den gamla är exproprierad av bruket och bultfabriken, där de båda bolagen sedan många år tillbaka anlagt en smalspårig bana ned till stationen och hamnen. Arbetet med den nya vägen har pågått sedan ett par månader och är på sina håll i det närmaste färdigt, men nu har tomtägarna sagt ifrån, att den icke skall få gå fram, där den påbörjats. Deras tomter med dithörande villor komma att falla i pris så oerhört att en tomtägare, herr Ljung, knappast kan tänka att få vedvärdet för sin villa. Nu har cirka tjugo man fått avsked på obestämd tid med uppmaning av arbetsledningen att väcka opinion mot tomtägarna för deras fräcka tilltag att hindra oss från att arbeta.

Beträffande fördelning av arbetet vore rätt mycket att säga, men det kan vara nog med endast ett par anmärkningar. Både jag och flera andra anse nämligen att en person som har egen villa, pengar insatta på bank och icke har någon att försörja mer än sig själv, kunde stanna hemma och låta någon annan, som bättre behövde hjälp, få arbeta. Jag vill därför i samband härmed uppmana ovan nämnda (men ändå onämnda) person att icke gå och skryta med att han tjänar sådana djävliga pengar på nödhjälpen. (Uttrycket är nog bekant för många här på platsen).

Angående arbetsledningen så är den nog ej fullt kompetent att sköta sitt jobb. Schaktmästaren är nog något så när duglig, men detta kan ej gälla byggmästaren, lydande namnet "Kalsån", den där ock varit synlig i Syndikalisten för den 24 juli 1921.

Det kanske även förtjänar omnämnas, att arbetarna vid Hallstahammars bruk på nyårsaftonen fick en härlig nyårsgåva av det kära bolaget, som flertalet säkerligen sent skola glömma. De fingo sina betyg under motivering, att de endast voro surrogat, som bolaget använt sig av under kristiden. Nu skulle endast den fredliga platsbefolkningen stanna kvar, vilket nog mången gläder sig åt. Men, ärade bolagsledning, om ni i en avlägsen framtid åter måste sätta igång edra "verk" o. d., var skall ni då taga folk ifrån? Måste ni inte då återigen importera surrogat? Och till sist ett ord till arbetarna här: Ha ni ännu ej märkt att det är något fel med samhällsordningen? Ha ni det icke så äro ni kanske lyckliga. God fortsättning på det nya året!

Token.

KARSKÄR.

Karskär är en plats som skulle ha en särskilt stor och lång epistel. Men jag skall inskränka mig till att nämna endast något om Sulfatfabriken, som nu skall sättas igång för fullt. När meddelandet om igångsättning kom, och därmed annons efter arbetskraft, satte kommittén för arbetarna sig i förbindelse med fabriksledningen och fick då löfte om att alla permitterade skulle få börja först, ifall de anmälde sig före den 1:sta jan. 1922, vilket de även gjorde. De fingo då löfte om att få komma igen efter nyår. Men när de då kommo, befanns det, att alla platser voro tillsatta, varför inget arbete fanns.

Nu har bolaget ej, som det först upplyste oss att meningen med annonsen var, sökt skaffa sig vant folk, utan istället tagit folk från andra orter till arbeten, som de ha permitterat vant folk ifrån. Nu borde det stå klart för var och en, som söker sig arbete på annan plats, att först och främst sätta sig i förbindelse med organisationerna på platsen, men i det här fallet har det ej, mig veterligt, blivit gjort.

Huruvida bolaget haft någon hjälp av någon arbetare här, torde framtiden få utvisa. Det är i alla fall fel utav oss organiserade Karskärsarbetare att låta bolaget ta folk från annat håll, som kanske hade arbete förut, när vi har organiserade kamrater här, som gå utan arbete, och som äro permitterade från Karskär. Om vi alla organiserade Karskärsarbetare ville visa en smula solidaritet med våra permitterade kamrater, finns det nog i ett sådant här fall, medel att tillgripa, så man ej direkt behöver stöta sig med vare sig förbunds- eller L. O:s stadgar.

—n.

SMEDJEBACKEN

Första gången arbetarna i Smedjebacken fingo närmare kännedom om den syndikalistiska rörelsen var år 1912, då arbetarna vid Nybergets gruvfält bildade en L. S. med anslutning till S. A. C. Att vara syndikalist på den tiden ansågs ju som i högsta grad omoraliskt och den uppfattningen gjorde sig isynnerhet gällande bland de reformistiskt organiserade arbetarna i Smedjebacken. På ett möte med avd. 113 av J. och M. gick man också att diskutera vad som var att göra med anledning av att gruvarbetarna organiserade sig i L. S.

De gamla hederliga smederna voro mycket bekymrade över "splittringsmännen, som bara vill bråka och ställa till oreda". Någon föreslog att man skulle försöka bilda en avdelning av Gruvarbetareförbundet, men då upplystes att en sådan förut fanns på platsen med summa 3 medlemmar. Man kom slutligen överens om att ingenting var att göra åt saken, de nymodiga föreningarna skulle nog så småningom dö av sig själva.

Ja, så trodde reformisterna. Men tron verkar inte allt. I stället verkade agitation, upplysning och erfarenhet dithän, att L. S. efter L. S. växte fram runtom i trakten och undanträngde skråförbunden.

Först 1917 bildades Smedjebackens L. S. Efter en kort tillvaro måste den nedläggas, men återupptogs våren 1919 och har sedan arbetat sig fram sakta och säkert. De gångna 3 åren har visserligen haft motgångar att bjuda på, men dessa ha endast bidragit till att stärka samhörighetskänslan bland medlemmarna. Nu, då kampen utåt för tillfället är inställd, böra vi så mycket mera ägna oss åt organisationens inre arbete, så att vi, då bättre tider inträffa, äro beredda att upptaga striden på allvar.

Nyårsdagen hade L. S. julgransfest för medlemmarna och deras familjer. Där bjöds på kaffe, musik och dans kring granen. Kamraterna Norström och Hedblom bidrogo med sång och humor och det hela var som det bör vara på en riktig julgransfest.

Ed. M.

HEDE.

I tider så händelsefyllda och ödesdigra, som dem vi nu genomleva, där allt är statt i upplösning, i långt raskare tempo än någonsin förr, där talar också livet med mäktigare stämma till arbetarerörelsens legioner. Nu när det stora jordskalvet är över och riken äro slagna i spillror och återuppbyggandets skede är påbörjat, då är också självprövningens tid kommen för oss arbetare som kämpa i de socialistiska organisationerna. Det kunde tyckas, att det vore på tiden för hederliga och tänkande människor ur alla samhällsklasser att få ögonen upp för att kapitalismen förlorat sin skapande förmåga och utgör en kvarleva av det förgångna och ett hinder för världskulturens utveckling, att den uppeggar till fiendskap och hat mellan personer, familjer och samhällsklasser och att den vackra drömmen om broderskap inte kan förverkligas så länge som kapitalismens förtryck existerar. Arbetsgivarna försöka nu på alla sätt att utnyttja den nuvarande lågkonjunkturen för sina speciella syften.

Trävaruindustriens f. n. tryckta läge ger nu de stora trävarubolagen tillfälle att praktisera principen "herre i sitt eget hus." Inom Hede, regerar Skogens Kol A.-B. och Ala-Bergviks Nya A.-B. Dessa bolag ha nu i samverkan tagit den uppgiften att utrota de syndikalistiskt organiserade arbetarna från sina skogsavverkningar. Anledningen därtill är, att Hede L. S. blockerat Skogens Kol A.B:s kolvedshuggningar, på grund av den hutlösa lönereduceringen. Detta bolag började redan under juni månad genom sin lakej Jöns Magnusson att utbjuda ovannämnda huggning för det oantagliga priset av 25 öre pr meter-res Det är självklart att ingen här ens reflekterade på detta arbete, men så småningom började nöden göra sig allt för kännbar för en del och de började därför att åtaga sig huggning. Nu blev detta utbasunerat, och följden blev att det till bolagets stora glädje började komma folk från andra orter, som här sökte och fingo arbete. Men glädjen blev tydligen kort, ty efter en vecka var arbetsplatsen förklarad i blockad och avfolkad. Nu höjdes naturligtvis ett ramaskri från de borgerliga elementen som betraktat nämnda arbete som ett nödhjälpsarbete och även väckt förslag om att kommunen skulle bidraga med underhåll för de som voro villiga att arbeta. Således skulle kommunen understödja bolaget i dess lönenedpressningskamp. Den ovannämnde Magnusson har upprepade gånger förut gjort sig löjlig genom sin påstådda arbetarevänlighet, och nu senast har han ådagalagt en mycket god flit och stora uppoffringar för att söka av vissa medlemmar i organisationen erhålla upplysningar om vilka som äro organiserade eller ej. Detta hans arbete har dock ej ännu krönts med någon nämnvärd framgång och torde kanske bli resultatlöst. Hur det skedda kommer att te sig för arbetarna, därom är ju svårt att uttala sig i förväg, men med någon kännedom om arbetsgivarnas hänsynslöshet kan man nog vänta det värsta. De komma säkert att utnytja sina möjligheter till det yttersta. Må vi å vår sida med energi, gemensamt försöka tillbakaslå bolagens lömska angrepp på vår organisation.

Vår lösen är och måste bli: Organisera dig! Endast genom organisation ha vi förutsättningar att kunna avskaffa det djävulska tillstånd som är rådande. Alltså: enig uppslutning kring den syndikalistiska klasskampsorganisationen.

J. H—n.

STRÖMSUND.

Här har arbetslöshet i stor utsträckning varit rådande en tid, många har ej varit i tillfälle att kunna förtjäna ett enda öre på ett helt års tid. Men i trots härav, har de som berörts av arbetslösheten hållit sig relativt lugna gent emot kommunalmyndigheterna, tills för ett par månader sedan, då en Arbetslöshetsförening bildades, för att i någon mån kunna tillvaratega de arbetslösas intressen. Föreningen har under den tid den existerat, utfört ett jättearbete för lindrande av den största nöden, de olika kommunala myndigheterna ha uppvaktats, för att ur kommunens kassor kunna förmås lämna bidrag dels i kontanta medel, dels för igångsättande av kommunala nödhjälpsarbeten, men sin vana trogen har dessa "pampar" svarat att det inga medel finns. Så om ej Strömsunds svältande arbetare vilja svälta ihjäl, får de ut till bättre lottade människor och "tigga" sitt uppehälle, under förutsättning, att av de styrande bli tagna för bettleri.

Skall i ett senare brev syna kommunalpamparna i sömmarna, det lär gå allt annat än rättvist tillväga inom de olika funktionerna. Endast några dagar gammal fick arbetslöshetsföreningen sin första strid att utkämpa, nämligen mot entreprenören vid brobygget i Ulriksfors C. Fri. Denne Fri hade med vägstyrelsen uppgjort kontrakt, så att han skulle kunna ta en del arbetskraft utom kommunen; detta kunde ju ej av de arbetslösa tolereras, i all synnerhet som fullt duglig arbetskraft fanns att få inom kommunen, varför arbetet blockerades. Denna blockad har från borgarnas sida helt fördömts såsom varande alldeles omotiverad, men trots detta har Arbetslöshetsföreningen fört striden till seger.

Mycket är att göra vid detta samhälle, där borgarmoralen tar så djupa rötter, men med en enig uppslutning från arbetarnas sida, på en ekonomisk kampfront, skola vi vinna mycket. Ja, allt. Vi torde ha sett nog av vad vi har att vänta av dessa politiska toppfigurer: ingenting, helt enkelt. Nej, kamrater! Låt oss komma ihåg allt vad vi lidit. Låt oss samlas inom en ekonomisk kamporganisation, där vi själva kunna bestämma över våra egna angelägenheter, låt oss lämna kortleken, litern och de mindre lämpliga nöjen, som äro gängse här på denna plats.

Kamrater! In i L. S. och låt oss där skola oss för de kommande strider som vänta oss, mot det alltmer utmanande arbetsköparekopplet.

S—m.

LAPPLAND.

Vid gruvorna i Koskullskulle, vilka äges eller ha ägts av ett österrikist bolag, Bergverksaktiebolaget Freja, har arbetet varit inställt sedan den 20 april förlidet år. Nu på nyåret har bolaget erbjudit arbetarna förhandlingar om ett nytt avtal — det nu gällande utlöper inte förrän 1 juli i år. Bolaget har inte uppsagt det gällande avtalet; de föredrogo i stället att nedlägga hela driften.

Förhandlingarna togo sin början redan tisdagen den 3 dennes och skola vara slutförda senast den 15 dennes.

Vad resultatet av dessa förhandlingar kan bli, är ännu för tidigt att yttra sig om. Det troliga är att samma diktatoriska underhandlingssätt kommer att användas av A.-B. Freja som L. K. A. B. i Kiruna och Malmberget använder mot sina arbetare. Frejabolaget har dessutom en trumf på hand: Det har genom 8 månaders arbetslöshet gjort sina slavar mjuka och en sådan trumf låter inte ett bolag gå sig ur händerna.

Om förhandlingarna leda till önskat resultat för bolaget, kommer arbetet förmodligen att återupptagas omkring den 1:a febr. Arbetsstyrkan var då driften nedlades cirka 275 man. Ett 25-tal har under stilleståndsperioden pensionerats, några ha lemnat platsen, hela den kvarvarande styrkan torde komma att återtagas om arbetet upptages.

Vi skola återkomma då bolaget sagt sitt sista ord.

Ljusnar det på virkesmarknaden?

Enligt meddelanden, vars tillförlitlighet vi inte kunnat kontrollera, då inget officiellt meddelande därom ännu bekantgjorts, skall allt sågat virke från såväl kronans, som enskilda ägares sågar utefter Luleå—Gällivarebanan, från Brännbergs station nedom Boden till Gällivare, vara försålt till Norge. Det förljudes att utlastningen skall taga sin början så fort ske kan.

Ni få ta edra sparade slantar!

Vid de senaste förhandlingar, som förts i Kiruna de sista dagarna av året mellan L. K. A. B. och järnarbetarna, har arbetarna blivit till den grad nedhånade av bolagets arbetsbefäl att något sådant inte förekommit förut i arbetarerörelsens historia.

Då arbetarna framhöllo för disponent Granström — en värdig son till sin fader från den bekanta Norbergsstrejken för 30 år sedan — att de ej kunde leva och betala skatter på den nu erbjudna lönen, erkände han ganska spydigt att det inte gick, men det var inte meningen heller. "Ni får ta edra besparingar och betala skatterna med", inflikade han. Skatterna torde för de flesta arbetare belöpa sig till mellan 800 och 1,000 kr. pr år, så alla reflektioner äro härvidlag överflödiga.

Då en av arbetarnas delegerade framhöll, att t. o. m. en maskin måste underhållas och smörjas med oförfalskad olja, om han inte skall förslitas i förtid och stanna, så genmälte härtill disp. Kranz att "den kan gå ganska länge av bara farten".

Det är synd att arbetarna ska vara så förbannat valhänta, annars skulle en sådan herre få se på annat.

BORÅS.

I strejkens tecken börjar det nya året i vävarestaden Borås. Den 3:e januari utbröt, såsom i Arbetaren förut meddelats, strejk vid färgeri- och appraturavdelningen vid Kilsunda och Viskaholm.

Då detta skrives äro ännu ej flera än ovan angivna fabriker indragna i striden. Troligt är dock att [illegible] den närmaste tiden ännu flera färgerier bli indragna i konflikten. Ännu är det dock för snart att ingå på smådetaljer eller att göra uttalanden för eller emot viss taktik.

Säkerligen är denna strid av viss betydelse för textilarbetarna över hela landet. Vi konstatera endast att striden är riktad mot arbetsgivarnas lönereduceringar. Enligt ombudsmannens uppgift, återgiven i Ny Tid, kräva arbetsgivarna semesterns borttagande, slopandet av det månatliga dyrtidstillägget, som utgått med från 5 till 20 kr. pr månad; nedsättning av ersättningen för övertidsarbete från resp. 35 och 70 proc. av timlönen till 15 och 30 proc. Mot detta har ombudsman Veimer utarbetat en kalkyl, utvisande att 1922 års reallön skulle bliva sämre än under 1914 års och fordrar därför å arbetarnas vägnar att arbetarnas nuvarande förmåner bibehållas vid status qou.

Mot denna herr Weimers kalkyl har Borås Tidning förklarligt nog, kommit med en del siffror som motbevis. Genom dessa siffror får man veta, att arbetarna mer än nog har kompenserats och att 1914 års reallön är både uppnådd och överskriden. Hur som helst med den saken! För oss arbetare spelar det ingen roll om borgaren Weimer eller borgarbladet Borås Tidning har rätt — darom må dessa lärda tvista.

Vi måste hålla på vår rätt såsom människor och existensberättigande. Vi önska därför de stridande seger såsom lön för sin kamp och giver dem vårt stöd — så långt förmågan räcker.

Chanser för att arbetarna skola vinna striden finnes. Huvudsaken är att den kommitté eller det utskott som leder striden, är i besittning av en stark vilja och håller, så att säga, tyglarna stadigt i sin hand, samt noga följer stridens olika faser och utveckling. Vår käre ombudsman tro vi dock vara allt för blödig för att utföra detta värv.

Vigard.

VAXHOLM.

MEDDELANDE från Vaxholms L. S.

Alla de som stå i skuld samt de som restera för mera än åtta veckors kontingent torde före den första febr. 1922 klara sitt mellanhavande för undvikande av obehag.

STYRELSEN.

THORSHULT.

Thorshults L. S. förklaras härmed vilande tills vidare.

För Thorshults L. S.

GEORG KARLSSON

Kassör.

Ekelund, SKOGSHULT.

ALINGSÅS.

Edvard Mattsson kan du reservera en dag för föredrag åt oss, när din turné i Småland är slut? Meddela i så fall dag och ämne. Hälsning

För Alingsås L. S.

NILS IVARSSON

Drottninggatan 32, ALINGSÅS.

Ärade Kirunabor.

När Ni går att göra Edra uppköp av prima Matvaror hänvänd Eder då med förtroende till

NORRBOMS EFTR.

Innehavare: PER ERIKSSON.

Rikstelefon 5.

Hjalmar Pellijeff

KIRUNA.

MATVAROR, BEKLÄDNADS- OCH HUSGERADSARTIKLAR till platsens lägsta priser.

Telefon 44.

GARANTI

Högsta kvalité i

VETEMJÖL, LANDSSMÖR och ROSTAT KAFFE

hos

Joh. W. Edblad.

Rikst. 134. KIRUNA. Rikst. 134.

PRENUMERERA PÅ ARBETRAEN!

GÖR EDRA UPPKÖP av TOBAKSVAROR i

Cigarraffären,

Fridhemsgatan 24.

Tidningen [illegible]

Arbetaren [illegible]

För erhållande av gott [illegible] och goda Smörgåsar, gå då till

CAFE & KONDITORIET

Malmskillnadsgatan 25.

Sanitära

+ Gummivaror +

av prima fredskvalitéer från Kronor 3:—, 4:— och 5:—. Denna vara representerar oaktat det oerhört låga priset det absolut förnämsta på området. Dinappar, transparenta, varje napp förpackad i särskild hygienisk förpackning, till Kr. 5:— pr duss. Tröstare, kompl. med skiva och ring till Kr. 5:—. pr duss. Gummisvampar av extra fin och behaglig kvalité Kr 2:—, 3:—, 4:—, 5:—, 6:— pr st.

Alla varor expedieras till landsorten pr postförskott från

KEMIKALIELAGRET

Avd. A, Stockholm 1.

Nedsatta priser

å sjukvårds- och gummiartiklar, Livmodersprutor, med groft rör kr. 8:—. D:o, stora, med 3 rör, kr. 12:—. D:o med boll o. slangar kr. 5:—. Gummivaror kr. 3:—, 4, 5, 6 och 8. Livmoderspeglar, Sköljpulver, Sonder o. Katetrar, Bråckband, Maggördlar o. gördlar för grosess, efter grosess och operation samt elastiska maggördeln Minerva, som ersätter snörlivet och tillåter obehindrad andhämtning. Pris med 4 strumphållare kr. 14:—. Brösthållaren Diana, giver idealisk figur, kr. 6:—. Ryggradshållare för vuxna och barn, vilka ha anlag för framåtlutande gång, kr. 9, 10, 12 o. 15. Gummistrumpor o. bindor för åderbråck. Urinbehållare. Liggdynor, Gummiduk o. Vaxduk för underlägg. Hälfotsinlägg, "Tiz". Fotkur o. Liktornsdöd m. m. Ill. priskuranter och receptbok, måttblanketter m. m. i förseglat brev gratis. Återförsäljare torde begära särskild nettoprislista från

A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär

Centralpalatset, Stockholm.

Högeleganta illustrerade tidskriften **Folkrevyen Skandia** söker för varje plats en dugande kraft, energisk kommissionär, som ombudsman. Villkor: 40 % mot postförskott. Bruttopris: 25 öre. Gör en provorder! Expedition: Enskede, Stockholm 4. Rt. 1085. Stockholmsexp. Sibyllegatan 17. Allm. T. Ö. 615.

SUNDBYBERG.

Andersson & C:o Mek. Verkstad

Esplanaden 5

(Ingång från Vasagatan)

SPARKSTÖTTINGAR tillverkas på beställning. Utför vidare alla slags reparationer. Billigt.

Tel. 221. Tel. 221.